bami

HET PITTIGSTE MAGAZINE VAN **BALKUM** EN **MIRROI**

bami
50 TINTEN GRIJS
ADRIEN
RUG AMBARARA:
'IK KOOS VOOR NEDERLAND
VANWEGE HET ELFTAL VAN '88'
HET NIEUWE BLAD VOOR BERLICUM EN MIDDELRODE
DRUGS IN HET DORP

bami
ARMOE OM DE HOEK
WOUT PULLES
'IN ONTHOUDING LEVEN
WERKT NIET, DAT BLIJKT WEL'
JONGE TOPSPORTERS
Mateloos ambitieus en nog leuk ook

bami
'JE MOET EEN SOORT SCHEET LATEN'
'EEN KOELKAST
IS NERGENS VOOR NODIG'
VINDT BERTHA BOSELIE
MERCURIUSPLEIN
ZO KAN HET OOK!

bami
VREDE OP AARDE
Onze mannen vechten ervoor
'GE HET UNNE KOP
ES UNNEN AAUWE KRANT'
Op bezoek bij Mart in het opvanghuis
POOLSE MANNEN FAN VAN DE KNOEPERT

bami
MARIEKE PROEFT ALLES ZELFS BLACK PUDDING
WIE WIL MIJN BADMUTS?
Geven, vragen en lenen op Facebook
DAAR IS REINIER WEER!
(ZO HEET DUS DIE LEUKE PAKKETJESBEZORGER)

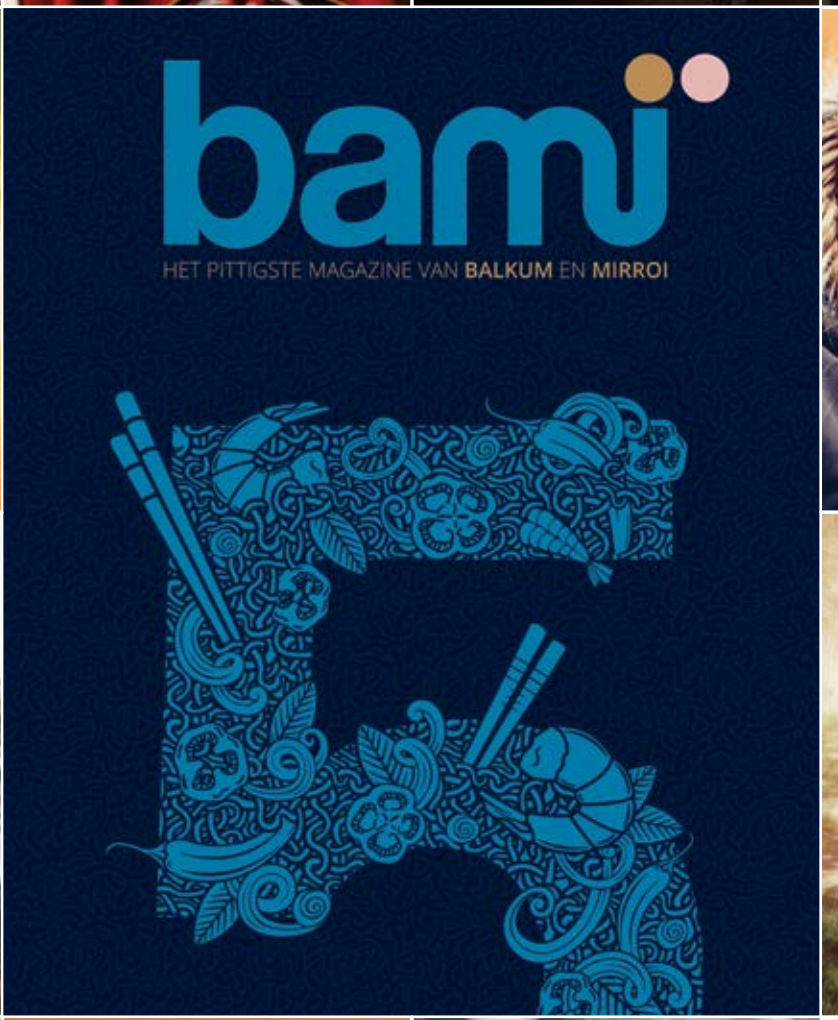
bami
HET PITTIGSTE MAGAZINE VAN BALKUM EN MIRROI

bami
DE ROODE SOK
DOE-HET-ZELVEN VOOR GEVORDERDEN
PAARDENMEISJES
'HIJ WEET PRECIES HOE IK ME VOEL'
RONDRIJDEN OP FRITUUROLIE MET JEROEN CHARPENTIER

bami
'BRENG ZE MAAR BIJ MIJ'
PLEEGMOEDER ANNY HEYMANS
Rekken & strekken
DUBBELGEVOUWEN VROUWEN
LIEFDE EN LOOPGRAVEN

bami
'MAAR WEINIG MENSEN MAKEN EEN PRAATJE'
WONEN HIER STRAKS ALLEEN NOG RIJKEN?
'Een plaat moet overtuigen'
CONCEPT ARTIST STIJN TEKENT EROP LOS

bami
DOL OP ALGORITMES
IN SPAGAAT TUSSEN NOORD & ZUID
Van de drukte NAAR HET DORP

bami
LINDA VIEL VOOR EEN VROUW
Alaaf!
PRINSES CARNAVAL
'Je bent niet rood, MAAR VOSKLEURIG'

bami
BALKUM MIRROI
Blauwbekken
AUTORIJDEN MET DE BOVENARMEN
ALS EEN vrije vogel NAAR HET ZUIDEN
WIM LEEFT VAN DE ZON

bami
BERTWIN EN GERTJAN VAN LIEMPT
ZEGGEN ALTIJD JA
Bang voor Bloed
IS ISABELLE NIET
KROEGTIJGERS EN feestbeesten

TIBOSCH

Keukens ▪ Tegels ▪ Sanitair

Uw wens staat bij ons centraal.

In onze moderne werkplaats fabriceren wij maatwerk in keukens, badkamermeubels en slaapkamermeubilair. Wij hebben een grote keuze aan wand- en vloertegels. Ook ons assortiment in sanitair is zeer uitgebreid. Voor een totale verbouwing, uiteraard geheel naar uw wensen, bent u bij ons aan het juiste adres.

Laat u verrassen in onze showroom.
U bent van harte welkom!

www.tibosch.nl

Milrooijseweg 55 ■ 5258 KG Berlicum, NL ■ T. 073 - 503 23 31

Ma gesloten ■ Di t/m Do van 9.00 tot 17.30 uur
Vr 9.00 tot 20.00 uur ■ Za 10.00 tot 16.00 uur
's Avonds op afspraak

Bruiner kunnen we het niet maken

Café Afted

Kerkwijk 65
5258 KB Berlicum

Autobedrijf
van Bebber D.V.

APK, ONDERHOUD, SCHADEHERSTEL EN REPARATIE
VOOR ALLE MERKEN VOERTUIGEN

De Ploeg 34a Berlicum 073-5034040 **www.vanbebberdv.nl**

TOETJE *vooraf*

BESTE BAMI LEZERS,

De eerste editie verbaasde iedereen. Zomaar een idee was werkelijkheid geworden. En nu presenteren we vol trots nummer 20. Vijf jaar BaMi! Vijf zomers, vijf herfsten, vijf winters en vijf lentes vol verhalen en beeldmateriaal. Nog altijd krijgen we op elke uitgave veel positieve reacties, zelfs uit overzeese streken. In de afgelopen twintig edities kwamen vele prachtige dorpsgenoten en gebeurtenissen voorbij. We leren ons stekkie steeds beter kennen. Met gemak vult de redactie er nog eens twintig.

BaMi maken kost een duit. Een bewonderenswaardige schare lokale ondernemers maakt dit blad mogelijk. Natuurlijk adverteren zij om zichzelf te laten zien, maar ze zijn ook gewoon fan. BaMi maak je samen en geniet je samen, dat is en blijft ons doel. We hopen dat jullie net zo enthousiast blijven als wij. Op naar het volgende jubileum.

Namens het bestuur nog heel veel leesplezier!

Ronald Geurts - Marc Nelissen - Erwin Frunt

STUKJES PREI

Gevraagd naar hun woonplaats, zeggen steeds meer inwoners dat ze uit Bami komen. Dit wordt niet altijd begrepen. Uitzonderlijke gevallen daargelaten - zij die uit de kool komen of door de ooievaar worden gebracht - komen de meesten nog altijd uit de baarmoeder. Uit Bami? Dat sliertige goedje, met stukjes prei en reepjes ei? Raar! Maar waar. In vijf jaar werd BaMi letterlijk een begrip.

Stressverlagende PIJNSTILLER

De wereld is verdeeld in lezers en plaatjeskijkers. BaMi bedient beide kampen. De tandarts heeft er baat bij. Bij een van de gebitssmeden is deze glossy zelf het populairste blad in de wachtkamer. Valium van lokale teelt. Verhalen die komende pijn verzachten. Lezer of plaatjeskijker, iedereen spert zijn mond voor de tandarts, en voor BaMi.

LEKKERE FEITEN EN CIJFERS

De eerste editie had **Adriën Rugambarara** op de cover. Hij koos voor Nederland vanwege het elftal van '88. Feiten en cijfers. Nummer 1 telde **52** pagina's en verscheen in een oplage van **4.250.** Dit had Erwin Frunt, die met het idee voor een lokale glossy kwam, nooit kunnen bevroeden. Nummer 19 verscheen in een oplage van **4.500** en was **24 pagina's dikker.** BaMi 20 heeft maar liefst **108 pagina's.** Ook mooi: de voltallige crew, dus inclusief bestuur en accountmanager, paste in nummer 1 met foto en al op 1 pagina. **Vijftien man sterk.** Nummer 20 had 10 'man' meer nodig. Tel daar de 45 bezorgers bij op en je komt op **60 vrijwillig inzetbare fanaten** die rechtstreeks met dit blad gemoeid zijn. Bart Coolen bedacht de naam, zij het schoorvoetend, want hij vond een acroniem van Balkum en Mirroi niet bijster origineel. De naam kreeg een **'bite'** toen Laura van der Burgt, geruggesteund door Anouk van Cauter, er de **pittigheid** van inzag.

PETJE AF VOOR DE *bezorgploeg*

Op een schijnbaar doodgewone donderdag staan in Den Durpsherd drie uitpuilende pallets. Hierop negentig dozen met alle 4500 glanzende exemplaren van de nieuwe BaMi. Klaar om verdeeld te worden over de 45 bezorgers. Hans van Breugel legt er lijsten met aantallen, straten en huisnummers bij. Sinds het tweede nummer regelt hij de distributie. De bezorgers zijn de eersten die de nieuwe editie zien. Ze kunnen dan ook niet wachten om op pad te gaan. "Laatst was een van hen zelfs een week te vroeg," lacht Hans. Hij wordt ook gebeld wanneer dorpsgenoten de BaMi niet hebben ontvangen. Als hij vraagt wat ze op de brievenbus hebben staan, is dat meestal een nee-nee-sticker: "Ik fiets dan even langs om een Ik-wil-BaMi-sticker te brengen. En de BaMi zelf natuurlijk." De bezorging is een fikse klus, een mobilisatie voor de lieve vrede. Zonder Hans en zijn trouwe bezorgploeg geen BaMi op de mat. Applaus!

MEER BOOM, MEER KERST

Tussen uit de kluiten gewassen kerstbomen zocht iemand vergeefs naar een leuk klein exemplaar. "Waarom heeft u alleen maar grote?" vroeg de klant. "Dat komt," zei de verkoper terwijl hij zinde op een antwoord, "dat komt omdat er zoveel zon was deze zomer. De bomen groeiden sneller dan ik kon zagen." De verkoper merkte dat de klant zich niet gemakkelijk liet vermurwen en gooide er een schepje bovenop: "Bekijk het eens van de andere kant, meneer. Want met een grotere boom haalt u wel mooi meer kerst in huis."

DE EERSTE MOP IN BAMI

Een Berlicummer en een Middelrodenaar wachten op de bus ter hoogte van het Konijnenbosje. Zegt de Berlicummer tegen de Middelrodenaar: “Sinds wanneer ben jij kaal?” Zegt de Middelrodenaar: “Mijn vrouw doet al veertig jaar mijn haar. Toen ik gisteren tegen haar zei dat ik al mijn haar af zou scheren als ik naar Berlicum moest verhuizen, startte ze de tondeuse en trok tot op het vel een baan van achteren naar voren over mijn kop. Ik mocht het zelf afmaken.”

Nazomeren TOT WINTERTIJD

Een kerstdiner met de tuindeuren open lijkt ongeloofwaardig. Toch tikte de thermometer 27 graden aan op de avond dat het vijfgangendiner voor de rubriek Lekker Dan werd bereid. Met zongebruind gezicht genieten van een kerstmaal. “De slagroom dreef van de soep!” zei een van de gasten. Zweet parelde op haar voorhoofd. Nog even en de kerstman komt in badpak. Met zomerbanden onder zijn slee.

Verrassend VERANDERLIJK PLEIN

Als een boer niet klaagt over het weer, is hij ziek. Als een Berlicummer niet klaagt over het Mercuriusplein, dan moet hij in therapie. Het plein zou niet mooi zijn. Veranderlijk is het in ieder geval wel. Ga maar eens kijken. Deden we trouwens altijd onze boodschappen bij Jumbo en Coop? O nee, de kassabonnen van Spar, Super de Boer, Edah, C1000 en Aldi steken nog immer als boekenlegger uit vergeten boeken in menig huiskamer alhier. Het Mercuriusplein verandert vaker van aanblik dan Lady Gaga van outfit. Waar moeten we het in hemelsnaam over hebben als dit plein definitief af is? Over het fraaie plein van Middelrode?

5 EXTRA FOTOPAGINA’S!

We verstopten vijf extra fotopagina's in deze dikke jubileumeditie. Op elke pagina negen foto's volgens een thema. Zoek de vijfjarigen, de vijfenvijftigjarigen, de huisnummers vijf, de taarten en de rugnummers vijf.

Taarten voor Teis

Vijf jaar BaMi. Daarom heeft de jubileumeditie vijf extra fotopagina's, elk met een ander thema. Teis deed de taartenpagina. Best lastig om mensen te bellen met de vraag of ze een taart voor je willen bakken. De bakbereidheid verraste hem. Zo lastig de vraag, zo gemakkelijk togen de bakkers naar de keuken voor hun kunstwerken van zoetigheid. Sommige taarten waren zo groot dat de voltallige redactie ervan pufte. Taartpunten die gelijkstaan aan vier uur sportschool.

O BaMi

Wat ooit begon op de Plaets, de stam van de Beer,
Groeide uit tot het prachtige dorp van weleer.
Een langgerekt lint tussen Coudewater en Het Heeswijkse kasteel,
links het Mirroise en rechts het Balkumse deel.
Twee dorpen nooit van elkaar gescheiden en inmiddels vergroeid,
Met een verleden dat boeit en waar het ook heeft gebloeid.
Het einde van de oorlog vernielde veel en dompelde mensen in rouw,
Sterker werd het dorpsgevoel door de wederopbouw.
Nieuwe tijden breken aan,
Tijden met Nederhof, Roskam en Oranjeplein in de naam.
Waar je vroeger Steenbergen, van Zoggel en Smulders hoorde op straat,
is het nu zoeken naar de mens die het Balkums dialect nog verstaat.
Ontdekt door heel Nederland en ver daarbuiten,
Laat dat ons de poorten van ons dorp niet sluiten.
Juist die nieuwe inwoners geven nieuw elan en variëteit,
Waarbij het oude dorpsgevoel nimmer slijt.
Het dorp waarin de kerk verdwijnt
En weer een nieuwe wijk verschijnt.
Een dorp dat voelt als een thuis voor jou en mij,
Maar let op BaMi, groei jezelf niet voorbij…

Erwin Frunt, huisdichter

SLIM MAKELEN

Er is een huis verkocht in Balkum. We bliekten er ooit binnen. De makelaar liet bij alle bezichtigingen de betreffende BaMi zien. Slim van hem en tegelijk een compliment voor de fotograaf.

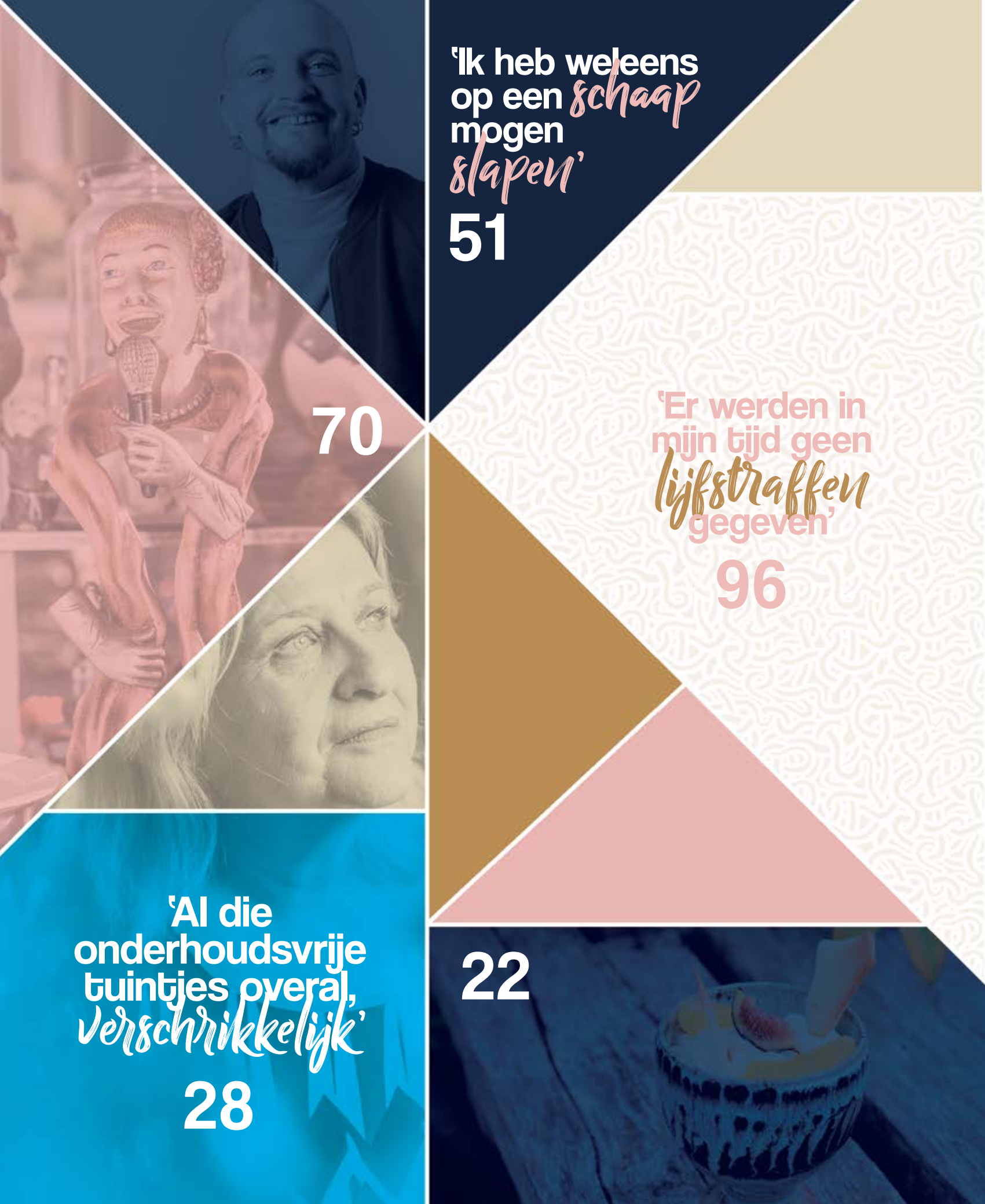
'Ik heb weleens op een schaap mogen slapen'
51
70
'Er werden in mijn tijd geen lijfstraffen gegeven'
96
'Al die onderhoudsvrije tuintjes overal, verschrikkelijk'
28
22

INHOUD

Nummer 20, winter 2018

46
'Alles alleen. Dat is de hel voor mij'

61

04 **TOETJE VOORAF**
Reacties van lezers en makers op oude en verse BaMi

16 **VIJFTIG TINTEN GRIJS**
Annie vocht tot het laatst voor de wensen van Tonny

22 **LEKKER DAN!**
Vijf hemelse gangen zonder vlees

28 **ASTRID BERKERS EN ROB MERKELENBACH**
Een tarotconsulente in dialoog met een bioloog

40 **UIT BEELD**
Twee dorpen waar veel verdween en veel verscheen

45 **CLUBKE**
Creatieve chaos als leidraad

46 **IMPORT & EXPORT**
Jan verruilde na zeventig jaar Berlicum voor de Achterhoek

51 **LICHTPUNTJES**
Kleine metamorfose met groots resultaat

61 **ELINE GENAS ALS BABY VAN KANKER**
Genezen maakt nog niet gezond

69 **LIJN 158**
Peter rijdt voor niks naar Den Bosch

70 **BINNENBLIEKEN**
Jan vindt voor alles een plekske

85 **GRUTS**
Geerts boek is in het hele land te vinden

90 **JONGE MENSEN, GROTE DROMEN**
'De nodige spierballen kweek je vanzelf'

95 **GESPOT**
Evi en Dex maken nieuwe vrienden

96 **DE SINT JOZEFSCHOOL**
Het onderwijs van krijt- tot digibord

Marcel Verhagen

WWW LIQUOR-ONLINE.NL

Mercuriusplein 54
5258AX Berlicum NB
Nederland

T (+31) 073 503 83 23
E info@liquor-online.nl

MIREILLE VAN SCHIJNDEL
KENNEDYSTRAAT 26
5258 LC MIDDELRODE

www.tailszo.nl
info@tailszo.nl
06 - 10 37 57 10

JOS VAN BOXTEL GROEP
ERVAAR ONZE KRACHT

Al sinds 1954 hét vertrouwde adres in de regio voor uw auto
Dealer van Toyota, Nissan, Suzuki, Mitsubishi en occasions van alle merken. Kom langs bij een van onze vestigingen in Middelrode, Oss of 's-Hertogenbosch. De koffie staat klaar!

Alles op het gebied van automobiliteit! www.josvanboxtel.nl

Jos van Boxtel Groep · TOYOTA · NISSAN · SUZUKI · MITSUBISHI MOTORS · KIA SPECIALIST · Jos van Boxtel OCCASION CENTER · Jos van Boxtel Lease · Schade Net · GLASSDRIVE · JAMES AUTO SERVICE · autohopper

COLOFON

BaMi Magazine is een gratis tijdschrift voor inwoners van Balkum en Mirroi. Het wordt vier keer per jaar huis aan huis verspreid en is ook te lezen op www.bami-magazine.nl. Niets uit dit blad mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf van de makers. Aan deze uitgave kun je geen rechten ontlenen.

BESTUUR
Erwin Frunt, Ronald Geurts, Marc Nelissen

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE
Teis Albers, Nieke van Broekhoven, Laura van der Burgt, Rita Dekkers, Nanneke van Drunen, Annette Francois, Erwin Frunt, Claartje ten Have, Jasper Loeffen, Stijn van Nuland, Marenna van Reijsen, Jochen Schoofs, Andrea Tibosch, Edwin Timmers, Donna van de Ven, Ardienne Verhoeven, Edith Verhoeven, Yvonne Wesling, Marlie van Zoggel

Ideeën of opmerkingen zijn welkom!
Mail ze naar redactie@bami-magazine.nl of deel ze op Facebook.

REDACTIEASSISTENT
Areke Duijs

ONTWERP EN OPMAAK
Anouk van Cauter (art direction), Nikki van Es, BigBird Creative Studio, Teis Albers, Sven Spierings, Steven Nolten

SOCIAL MEDIA
Marlie van Zoggel

DRUKWERK
Graphic in Mind

OPLAGE
4.500

ADVERTENTIES
Wil je adverteren in BaMi? Neem dan contact op met Willy Bouwman, (06) 27 06 22 74 of adverteren@bami-magazine.nl.

BEZORGING
Heb je BaMi niet ontvangen of wil je bezorger worden? Mail dan met Hans van Breugel, bezorging@bami-magazine.nl.

LOSSE VERKOOP
Losse nummers kosten **€ 2,50** en zijn te koop bij Mieke Wijgergangs, Mercuriusplein 55, Berlicum

ABONNEMENTEN
Woon je niet in Berlicum of Middelrode, maar wil je BaMi toch thuis ontvangen? Mail naar abonnementen@bami-magazine.nl.

CORRESPONDENTIEADRES
BaMi Magazine
Mercuriusplein 80, 5258 AW Berlicum
www.bami-magazine.nl

PERSPECTIEF

Onlangs ben ik gaan werken bij een rietdekkersbedrijf. Of dat wel zo'n goed idee is als je hoogtevrees hebt? Waarschijnlijk niet. Ik deed het toch. Met knikkende knieën klom ik de eerste dag het dak op. Wanneer ik naar beneden keek, draaide mijn maag. Kriebels in je buik zijn niet altijd even fijn. Krampachtig hield ik mijn lichaam zo dicht mogelijk tegen het dak. Ik ontspande pas weerop het moment dat ik van de onderste sport van de ladder afstapte.

Fijner zijn de kriebels in mijn buik wanneer ik voor Bami op pad mag. De mensen in Balkum en Mirroi hebben zulke boeiende verhalen te vertellen, het is een voorrecht die op te mogen schrijven. Achter mijn laptop vraag ik me gespannen af of ik wel de juiste woorden kies. Een gezonde spanning die pas verdwijnt wanneer ik de tekst naar de eindredactie stuur.

Mijn hoogtevrees was na enkele dagen op het dak nog niet veel minder geworden. Het was warm, de zon scheen fel. Een combinatie van inspannings- en angstzweet druppelde over mijn voorhoofd. Ik durfde het nauwelijks af te vegen. Voorzichtig keek ik om me heen. Er was niet meer te zien dan weilanden, bomen en boerderijen. Maar langzaam trok de hoogtevrees weg uit mijn lijf. Ik keek en zag meer dan ooit tevoren.

BaMi verhaalt al twintig edities over hetzelfde dorp, kijkt steeds vanuit een ander perspectief. En daardoor zie je iedere keer weer meer dan je daarvoor zag.

Jochen Schoofs.
Redacteur

Jyoti
MASSAGE & THERAPIE

We leven op dit moment in een tijd waarin geestelijk en lichamelijk veel van ons wordt gevraagd. Het is daarom geen overbodige luxe om zo af en toe eens een moment voor jezelf in te plannen.

Een massage is altijd heerlijk, maar ook nog eens gezond. Het geeft je meer energie, verbetert de doorbloeding, vermindert stress en verwijdert afvalstoffen.

Gun jezelf zo'n moment!!

www.praktijkjyoti.com
facebook.com/praktijkjyoti

15% KORTING
OP UW EERSTE BEHANDELING

DAN KUN JE WEER VOORUIT!

COMPUTER HELPDESK / ONDERSTEUNING / VERKOOP
BIJ JOU IN DE BUURT

PC ROLIN'
Computer Service Centrum

Tel: 073-8512083
Mail: info@pcrolin.nl
Brugstraat 47
5382JC Vinkel

EEN SELECTIE UIT ONS PROGRAMMA

Kerstconcert, sfeervol & eigentijds!
Muziekvereniging TOG & Popkoor Spirit
Za. 22 dec. | aanvang 15.00u & 20.00u | € 10.00

Spirit gospel/popkoor & TOG MUZIEK VERENIGING TOG BERLICUM

Elvis Tribute
Door Dirk van Hamond & band
Za. 26 jan. | aanvang 20.00u | € 12.50

Vuile Huichelaar
'Morgen begint nu'
Do. 14 febr. | aanvang 20.15u | € 17.50

DEN DURPSHERD

BEZOEK ONS OP
KERKWIJK 61, 5258KB BERLICUM
073 503 2016 | INFO@DURPSHERD.NL | WWW.DURPSHERD.NL

'MOOIE DINGEN MAKEN *is mijn passie!*'

"Als geld je drijfveer is, kun je beter stoppen", zegt Ruud van den Akker van Helmex Afbouw. De voormalige stucadoor in loondienst is in 2013 voor zichzelf begonnen en geniet nog dagelijks van zijn werk. "Ik creëer iets met mijn handen en maak zo mensen blij. Daar word ik zelf ook heel gelukkig van. Tijd en moeite tellen niet, alleen het resultaat."

tekst **Annette Francois** foto **Rita Dekkers**

BETROKKEN BIJ DE BOUW

Helmex Afbouw heeft zich gespecialiseerd in het stucen van buitengevels. "Een heel verschil met binnenstucwerk. Details zijn veel moeilijker en belangrijker. Het is echt zichtwerk", legt hij uit. Ruud neemt het liefst opdrachten aan in de regio in een straal van zo'n dertig kilometer. Dan zit hij dicht op de projecten en kan hij een vinger aan de pols houden. Hij werkt vaak voor kleinere aannemers en particuliere opdrachtgevers en begeleidt dan het hele proces. "Ik voel me zo echt betrokken bij de bouw. Al is het wel belangrijk dat ik op tijd word ingeschakeld en mee kan denken. Achteraf aanpassingen doorvoeren kost geld. Dat is zonde."

METAMORFOSE

Ruud tovert een brochure tevoorschijn met foto's van de prachtigste nieuwbouwvilla's in een wit jasje. De metamorfose van bestaande huizen verzorgt hij ook. "We stucen zo'n huis en er verschijnt een heel andere woning. Als het huis er geschikt voor is, isoleren we tegelijkertijd. Dat verlaagt het energieverbruik en verhoogt zo de waarde."

DE BESTE

Rijdend door Berlicum en omstreken geniet hij iedere dag van wat hij heeft gemaakt. Er staan talloze huizen waaraan hij weken heeft gewerkt met een fraai resultaat. Stralend: "Ik ben nog steeds aan het groeien, maar het eindpunt is in zicht. Ik hoef niet de grootste te zijn, maar wil dat de klanten vinden dat ik de beste ben."

Milrooijseweg 47B, 5258 KG Berlicum
073 - 888 96 88 / info@helmex.nl
www.helmex.nl

Beekveld Berlicum

Binnenkort in verkoop fase 6

Na het succesvol verlopen van de vorige 5 fases van Beekveld gaat binnenkort fase 6 in verkoop. Beekveld is een aangenaam ruime en groene woonwijk, vlak achter de dorpskern van Berlicum. Nabij de N279 en op amper 7 kilometer van Den Bosch.

Geinteresseerd? Meld je dan nu aan voor de nieuwsbrief!
Bernheze makelaars & adviseurs
Bitswijk 10, 5401 JB Uden
T 0413 - 243 818 | nieuwbouw@bernheze.nl

www.woneninberlicum.nl

Vastgoed Beekveld

foto's **Andrea Tibosch**

"TONNY WILDE *thuis sterven.* IK VOCHT ALS EEN LEEUW OM DAT *mogelijk te maken*"

Ruim vijftig jaar geleden leerden Tonny en Annie van Venrooij elkaar kennen. Op eenentwintigjarige leeftijd trouwen ze, in voor- en tegenspoed. Ze kenden voorspoed, maar ook de keerzijde bleef hen niet bespaard. Wat doe je als het moeilijk wordt? Elkaar loslaten of samen door tot het einde?

Tekst **Nanneke van Drunen** Foto's **Yvonne Wesling, Annie van Venrooij**

Terwijl Annie (68) net een slok koffie had genomen, blies haar man Tonny, zijn laatste adem uit. Hoe symbolisch aangezien ze altijd had gezegd eerst een kop koffie te drinken na zijn overlijden. "Ik was zo blij dat hij zijn laatste adem uitblies. De druk was er af, ik voelde me opgelucht." Dat klinkt misschien raar, maar niet als je het verhaal van Annie hoort. "Terugkijkend was Tonny al langer ziek, maar hij heeft dat altijd heel goed weten te verbergen, vertelt ze. "Een jaar geleden is hij mishandeld op de Milrooijseweg. Hij wist niet precies wat er was gebeurd, maar hij had geen poten meer aan zijn bril. Mede door dat incident ging hij heel hard achteruit. Om de haverklap zaten we bij onze huisarts in Vinkel. De ene keer omdat hij een dikke tong met blaren had, dan weer omdat hij moeite had met ademhalen. Hij viel ook regelmatig met de fiets en wist het allemaal niet meer zo goed. Scans leverden niets op. Pas toen ik de huisarts vertelde dat hij bibberend op de bank zat, gingen we de medische molen in en werd de diagnose gesteld. Tonny had ALS en FTD, Frontotemporale dementie (een vorm van dementie die vaak voorkomt op jongere leeftijd, red)."

BELOFTE MAAKT SCHULD

"Hij werd opgenomen in het ziekenhuis en belde me de volgende ochtend verward op. 'Mama, waar ben ik?' Het brak mijn hart. Tonny kwam thuis en wilde daar niet meer weg. Ik beloofde hem dat ik daarvoor zou zorgen. Kort na deze belofte werd duidelijk dat hij nog maar een half jaar te leven had. We werden voor de keuze gesteld: naar een verzorgingshuis of het thuis regelen. Op dat eerste werd, tot het laatst toe, door iedereen aangestuurd. Maar dat was geen optie. Ik had hem beloofd dat hij thuis kon blijven, dus moesten we regelen dat dit kon. Onze zoon nam een week vrij en onze schoondochter twee maanden. Met hulp van vele lieve mensen om ons heen en de 24-uurs zorg die we kregen, moesten we het zien te redden. De laatste drie maanden kon Tonny niet meer praten. Toen schreef hij boodschappen op. Hij hoefde eigenlijk ook niet te praten, ik wist precies wat hij bedoelde. Al werd dat door de FTD wel lastiger, omdat hij alles door elkaar schreef. Er was geen touw aan vast te knopen."

HIJ WILDE DOOD

"Een maand voor zijn overlijden heeft Tonny al het bezoek afgezegd. Hij kon het niet meer opbrengen en wilde niet meer. Hij schreef dat hij 'kriebels' in zijn hoofd had en dat hij wilde overlijden. De laatste dagen voordat hij stierf, had hij uitval van zijn rug en nek. Toen ze de eerste pomp kwamen brengen, stak hij zijn duim op. Hij was blij dat hij wist dat het einde in zicht begon te komen. Toen de arts hem vertelde dat het sneller ging als hij stopte met eten, deed hij dat meteen. Hij was binnen een paar dagen uit zijn lijden verlost. Alles was al geregeld voor de uitvaart. Jaren geleden hadden we het er samen over gehad. Onze wensen

HEMA

HEMA Berlicum

WE ZIJN ER KLAAR VOOR!
LAAT DE KERST MAAR KOMEN

ook voor al je make-up, gebak, leuke cadeau's, kleding en dagelijkse benodigdheden

GOUDEN LEEUW
RESTAURANT & CAFÉ

HAPPY NEW YEAR

HOOGSTRAAT 64 | 5258 BE BERLICUM | 073 503 1893
WWW.GOUDEN-LEEUW.NL

AUTOPUNT VAN HERPEN

Sassenheimseweg 76
5258 HL Berlicum (NB)
Tel. 073 - 503 12 24
www.autopuntvanherpen.nl

Wij doen alles voor uw auto

waren duidelijk: zolang we in dit huis woonden, wilden we allebei thuis sterven en een viering in de tuin. Ik vond het geweldig dat Tonny hier in huis opgebaard lag. Ik had hem beloofd dat hij tot het einde thuis mocht blijven, dus daar hoorde dit ook bij. Ik vond dat hij er mooi bij lag. Toch was de kist gesloten, omdat hij niet wilde dat anderen hem nog zouden zien. Het is misschien gek om te zeggen, maar zijn afscheid was fantastisch. Zij kist baadde in het zonlicht en stond op een baal strooi in zijn eigen tuin waar zo'n 135 man afscheid van hem kon nemen."

'Hij hoefde ook niet te praten, **ik wist precies wat hij bedoelde'**

EEN LIEVERD

"Het afgelopen jaar was zwaar en ik heb veel verdriet gehad. Ik heb regelmatig zitten huilen, maar dat liet ik Tonny nooit zien. Voor hem wilde ik sterk zijn en me aan mijn belofte houden. Ik zou niet met mezelf kunnen leven als ik hem uit huis had laten gaan en heb gevochten als een leeuw om dat mogelijk te maken. Voor hem en voor mezelf. Ik hield nog met heel mijn hart van Tonny, hoewel hij op het laatst niet meer de man was op wie ik ooit verliefd was geworden." Annie lacht als ze daaraan terugdenkt. "Dat was tijdens Vinkel kermis bij de danszaal van Toontje van Grinsven. Ik vond het een leuk menneke en zei ja toen hij me vroeg om op dinsdag samen naar de kermis te gaan. Sindsdien ben ik niet meer van zijn zijde geweken. Ik heb het fijn gehad met Tonny, het was een lieverd. We hebben lief en leed met elkaar gedeeld en dat doe ik nog steeds met hem. Elke ochtend schrijf ik Tonny over hoe het met me gaat, wat ik onderneem en dat ik hoop dat hij het fijn heeft. Want hoewel ik hem mis, is het goed zo. Ik zie mijn toekomst zonnig in."

HYPOTHEKEN, RISICOBEHEER EN VERZEKERINGEN

25

VAN DER DOELEN
MEER DAN VERZEKEREN

Met een vlotte, deskundige en persoonlijke aanpak bieden wij u een 'zorgeloos verzekerd gevoel'.

Voor een vrijblijvende afspraak kunt u contact opnemen met één van onze adviseurs:

Theo van der Biezen theo@vanderdoelengeffen.nl

Maikel Hondong maikel@vanderdoelenberlicum.nl

Ruud van der Doelen ruud@vanderdoelengeffen.nl

Aaron Thijsse-Claase aaron@vanderdoelengeffen.nl

Michel Lucius michel@vanderdoelenberlicum.nl

GEFFEN: Kloosterstraat 44 / 073-5325510
BERLICUM: Braakven 79 / 073-3035303
LOOSBROEK: Molenhoeven 9 / 0413-229951

www.vanderdoelenverzekeringen.nl

Productie van boeken, catalogi, periodieken en brochures!

073 50 33 000 BEL! 073 50 33 000

Maak gebruik van kennis en expertise van Graphic In Mind.

Grafische oplossingen voor elke drukwerkuitdaging.
Bel ons met je vraag!

GRAPHIC IN MIND

t +31 73 503 3000 **e** info@graphicinmind.nl
www.graphicinmind.nl

AL TIEN JAAR HET *mooiste vak ter wereld*

Met een brede lach stapt Ellen Steenbergen uit haar foodtruck. Sjef heet hij. Deze 'keuken op wielen' is haar trouwe kompaan bij feesten en partijen. Met zijn 65 jaar tovert Sjef een lach op het gezicht van de gasten. Hij brengt gezelligheid maar vooral lekker eten.

Tekst **Ardienne Verhoeven** Foto **Edith Verhoeven**

EEN VAK MET EEN LACH

"Ik heb het mooiste vak ter wereld," straalt Ellen. "Ik houd van eten, mooie feesten en evenementen, vrolijke mensen die genieten van heerlijke gerechten. Met de Culinaire Duizendpoot sta ik hier middenin. En dat al een heel decennium, want dit jaar vier ik mijn tienjarig jubileum."

VAN LUNCH TOT WALKING DINNER

Ellen begon haar bedrijf thuis aan de keukentafel. Bij de start maakte ze vooral lunches en diners. Nu verzorgt ze samen met haar collega's de catering voor grote evenementen en walking dinners met 150 gasten. "Ik kook in mijn eigen studio voor de catering, bij mensen thuis of op locatie met Sjef."

OP MAAT

Sjef gaat niet altijd mee. "Een partij, bruiloft of borrel moet passen bij degene die het organiseert. Het moet iets van jezelf zijn. Daarom kijken we samen naar het menu en de locatie," zegt Ellen. Ze is altijd blij als mensen verrast zijn. "Maar ik vind het ook tof dat mensen na 10 jaar mijn persoonlijke favoriet 'Langoustines in brickdeeg' met een glaasje bubbels nog steeds heerlijk vinden."

AANSCHUIVEN AAN EEN LANGE TAFEL

Ellen viert het jubileum van de Culinaire Duizendpoot met een lange-tafel-diner. "Ik zie het al voor me. Gezellig samen aan tafel kletsen en proeven van de lekkerste gerechten. Mensen mogen aanschuiven met een groep, als stel of in hun eentje. Maar.... hierover in het voorjaar meer!"

Culinaire Duizendpoot | 06 51 063 362 | ellen@culinaireduizendpoot.nl | www.culinaireduizendpoot.nl

Vijf feestelijke GANGEN VEGA

Bij de familie Spierings vieren ze ieder jaar op 23 december Kerstmis, dan kan het gezin van vier kinderen, partners en kleinkinderen compleet bij elkaar zijn. Een aantal gezinsleden eet al jaren vegetarisch. Eric en Riëtte koken daarom met veel plezier een heerlijk vegetarisch vijfgangen kerstmenu. ”Je mist het vlees echt niet”, garandeert Erik.

Tekst **Marenna van Reijsen en Erwin Frunt** Foto **Andrea Tibosch en Jasper Loeffen**

Erik en Riëtte zijn kookfanaat. Ze koken graag voor en met anderen, zijn vrijwilliger bij de Smaak van Berlicum en gaan koken op een afdeling voor dementerende mensen. ”Ik houd van experimenteren in de keuken,” vertelt Erik. ”Vroeger thuis kookte ik al. Mijn moeder zei: ik kook zes dagen, de zaterdag is voor jullie.”

”Als je deze gerechten goed voorbereidt en alles goed snijdt van tevoren, is koken makkelijk en kan een ander het eventueel overnemen.” Voor Erik is samen in de keuken bezig zijn net zo belangrijk als het koken zelf. ”Smaakvol eten hoeft echt niet ingewikkeld en duur te zijn.” Een hapje van zijn zelfgemaakte olijvenjam bewijst dit meteen.

Riëtte is van de voorgerechten, de toetjes en de tafel. ”Op rommelmarkten struinen we rond op zoek naar servies en glaswerk om gerechten verrassend op te dienen.” De zelfgebrouwen orangecello schenkt ze alvast in een bijzonder oud glaasje.

Het ontdekken van de vegetarische keuken past goed bij hun eigen eetgewoontes. Vanaf dat ze samenwonen besteden ze bewust aandacht aan eten. Beide groeiden op tussen weckpotten met heerlijkheden uit eigen moestuin. Een maaltijd uit een pakje komt niet op tafel, liever alles vers, geen toevoegingen en vooral veel nieuws proberen. Het is een ‘way of life’ voor Erik en Riëtte. Op vakantie, een dagje weg of avondje uit, hun smaakpapillen staan altijd aan om nieuwe gerechten te ontdekken.

‘De echte *hoofdingrediënten* van de maaltijd zijn de *mensen aan tafel*’

En als de kinderen niet thuis zijn? Dan experimenteert Erik graag met reerug, haas of eendenborst. ”Af en toe een mooi stukje vlees en dan weer heerlijk vegetarisch.”

Amuse: toastje met geitenkaas en zelf gemaakte olijvenjam

Een potje olijvenjam uit de Franse Verdon was de inspiratie voor deze amuse.

Een rond stukje korstloos brood, goudbruin gebakken in olijfolie, ruim beleggen met geitenkaas. Een lepeltje olijvenjam en een klein (stukje) olijf maken het af.

RECEPT OLIJVENJAM

- 250 gram zwarte olijven (potje)
- 100 ml Noilly Prat (Vermouth)
- Sap van 1 citroen
- 2 stuks steranijs
- 175 gram geleisuiker

Spoel de olijven af met warm water en hak ze fijn in de keukenmachine. Verwarm de Noilly Prat en los de suiker erin op. Olijven en steranijs erbij en vijftien minuten koken totdat het vocht is verdwenen. Citroensap toevoegen en even meekoken. Verwijder de steranijs. Doe de hete jam in een schone pot, sluit die af en zet hem op zijn kop weg. Wacht twee dagen voor gebruik.

Flamkuchen met eekhoorntjesbrood

Een eigen variatie op deze witte pizza uit de Elzas.

- 1 rol pizzadeeg (36 x 24 cm).
- 200 gr. Crème fraîche
- Rode ui
- 2 teentjes knoflook
- Gedroogd eekhoorntjesbrood (50 gr).
- Geraspte Parmezaanse kaas
- Olijfolie met truffel

Week het eekhoorntjesbrood minstens een uur in voldoende water. Rol het pizzadeeg uit en smeer in met de Crème fraîche. Snij de rode ui in fijne ringen en hak de knoflook fijn. Verdeel dit over de pizza. Haal het eekhoorntjesbrood uit het water en laat het goed uitlekken. Bedek hier vervolgens de pizza mee en bestrooi met Parmezaanse kaas. Een kwartier in de oven op 220 graden. Besprenkel met truffel-olijfolie.

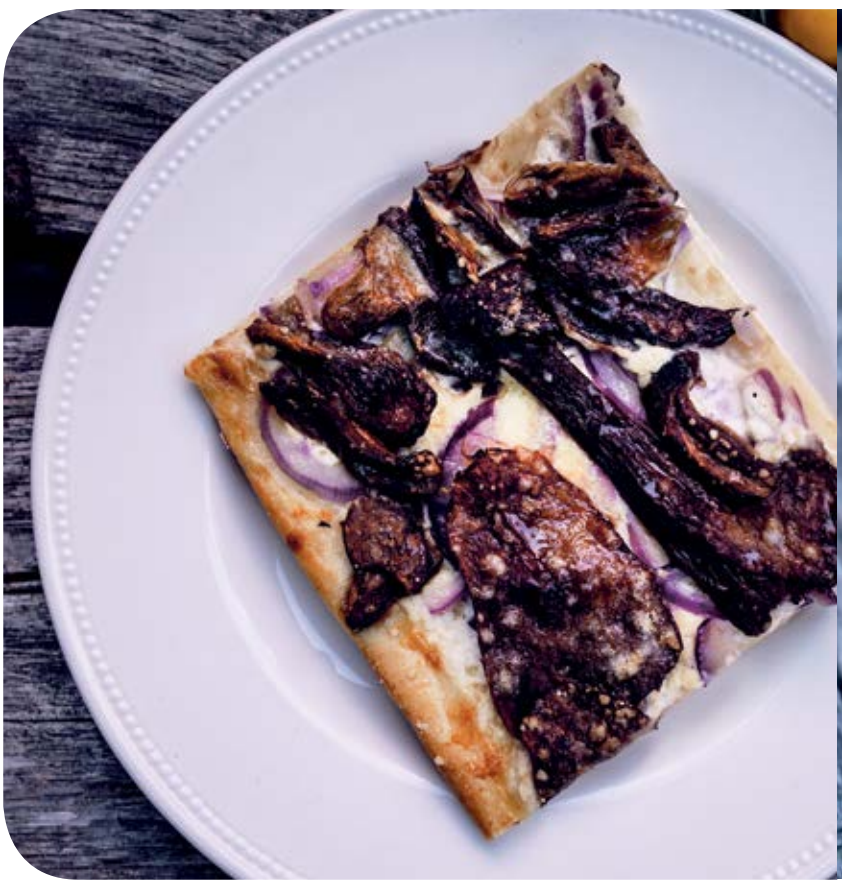

Tomatensoep-*cappuccino*

(6 personen)

Een mooi koffiekopje half gevuld met tomatensoep en daarop slagroom gespoten en een stukje bieslook.
Een feestelijke starter.

- 1 pakje tomatensoep
- ½ pak Heinz tomatensap
- 1 eetlepel chilisaus
- 2 eetlepels ketjap
- Peper
- Slagroom met suiker
- Bieslook

Maak de soep aan met een liter water en breng aan de kook. Voeg de tomatensap, ketjap, chilisaus en peper toe en laat tien minuten doorkoken. Regelmatig roeren. Klop de slagroom op met suiker en bewaar eventueel koel in een spuitzak.

Tip: De recepten voor lepeldeeg en orangecello staan op onze website!

Toetje met *eigengemaakt orangecello*

een familie Spierings variant van limoncello- en koekjes van lepeldeeg

- ½ pak bastognekoeken
- 250 gram mascarpone
- 250 ml slagroom
- 1 sinaasappel
- Orangecello
- Stukjes fruit en koekjes van lepeldeeg

om te decoreren

Verkruimel de bastognekoeken. Klop de slagroom en voeg naar eigen smaak suiker toe. Als de slagroom stijf is geklopt, spatel je de mascarpone erdoor. Voeg de rasp van een sinaasappel toe, het sap van de sinaasappel en orangecello naar smaak.
Vul de glaasjes met het mengsel. Zet dit tenminste twee uur in de koeling. Garneer voor het serveren met stukjes koek van het lepeldeeg en stukjes fruit en serveer met een klein borrelglaasje orangecello.

Wij laten je product spreken

VERPAKKINGSONTWERP
IDENTITEIT | WEBDESIGN

www.**supersecret**.nl

Hypotheken & verzekeringen
adviesburo Van Uden

Voor u. van Uden!

- 1e persoonlijk adviesgesprek is gratis
- profiteer nu bij oversluiting of aankoop woning van de historisch lage rente
- onafhankelijk advies
- deskundig
- professioneel

Graafsebaan 61 | 5248 JT Rosmalen | 073-513 1200
www.adviesburovanuden.nl

45 JAAR
ERVARING IN BOUW

"EEN SOLIDE BEDRIJF WAAROP U KUNT BOUWEN."

Het is een eenvoudige zin die precies zegt waar wij voor staan. Solide, door de manier waarop wij snelheid koppelen aan kwaliteit. En dat u op ons kunt bouwen, is helder. Bij Steenbergen is afspraak afspraak. Een moderne organisatie, met een 'klein kantoor' en een groot team van vakmensen, dat opdrachtgevers in heel Nederland bedient.

- woningbouw
- renovatie & onderhoud
- timmerwerken
- utiliteitsbouw
- hallen & loodsen
- inbraakpreventie

STB STEENBERGEN BOUWWERKEN

BOUW GARANT

Steenbergen is een erkend bouwgarant aannemer met VCA- en ISO certificering:

Milrooijseweg 41
5258 KG Berlicum

T 073 503 25 27
F 073 503 27 04

info@steenbergen-bouw.nl
www.steenbergen-bouw.nl

Tip:
Als je de pesto hebt voorbereid en de groenten hebt gesneden, staat dit gerecht in een kwartiertje op tafel.

Tagliatelle met zelfgemaakte pesto en gebakken oesterzwammen (6 personen)

- 2 basilicumplanten
- 12 gedroogde tomaten op olie
- Handvol olijven zonder pit
- 3 teentjes knoflook
- 200 gram pecannoten
- 100 gram geraspte kaas
- Sap van een citroen
- Eetlepel kappertjes
- Olijfolie
- 2 uien
- Kleine courgette
- grote winterwortel
- 3 blikje tomatenpuree van 70 gram
- 500 gram tagliatelle
- Parmezaanse kaas (geschaafd)
- 400 gram oesterzwammen
- 6 trosjes met 5 of 6 trostomaatjes

Vul de keukenmachine met de basilicumbladeren, gedroogde tomaten, olijven, knoflook (alvast in stukjes gesneden), geraspte kaas, pecannoten, kappertje en citroensap en hak dit fijn tot een pasta. Voeg olijfolie of de olie van de gedroogde tomaten toe zodat de pesto niet te droog is.

Snij de uien, courgette en winterwortel in stukjes en bak deze in een wok tot de stukjes wortel beetgaar zijn. Voeg de tomatenpuree toe en laat even garen. Voeg daarna de eigengemaakte pesto toe. Warm alles goed door.

Zet het water op voor de tagliatelle. Als de wortels gaar zijn kun je de tagliatelle in het kokend water doen, dan is alles gelijktijdig klaar.

Bak gelijktijdig in een grillpan of ruime koekenpan de oesterzwammen in boter of olijfolie tot ze bruin worden. Voeg een snufje zout toe. Voeg de laatste vijf minuten de trostomaatje toe.

Schep de pasta in zes diepe pastaborden, verdeel de oesterzwammen en trostomaatjes over de borden en bestrooi met de Parmezaanse kaas.

Aardse zaken

Zet een tarotconsulente en een nuchtere bioloog bij elkaar en zak onderuit – vurige discussie gegarandeerd, dachten wij. Viel dat even tegen. Al binnen een halfuur stelden Astrid Berkers (56) en Rob Merkelbach (53) vast dat ze het over heel veel dingen roerend eens zijn. "Nou, we kunnen wel inpakken. Het wordt niks met dat vuurwerk."

Tekst **Laura van der Burgt** Foto's **Teis Albers**

Ze kennen elkaar alleen van gezicht, dus het is even aftasten als ze naast elkaar op de bank ploffen. Astrid trekt wat aan haar jurk – "Beenoperatie, wond trekt nog, vandaar" – Rob neemt zijn iPad op schoot. "Ik heb de vragen doorgenomen en wat aantekeningen gemaakt. Ik zal ze na afloop mailen", zegt hij. Astrid kijkt hem verwonderd aan. "Zo, jij bent goed voorbereid. Ik heb ze alleen vluchtig doorgelezen, ik dacht: ik zie wel. Is dat erg?" Nee, dat is niet erg.

Rob: "Om met de eerste vraag te beginnen: wat mij een leuk mens maakt? Ik ben helemaal niet leuk. Ik heb wel humor hoor, maar meer van het soort waarvan mijn vrouw Monique zegt: dat kun je niet máken, Rob. Ik ben een doelgericht, functioneel ingesteld mens. Ik heb even op jouw website gekeken, Astrid. Intuïtie speelt een belangrijke rol in jouw leven, je maakt gebruik van iets dat in je zit. Dat doe ik eigenlijk ook. In mijn werk voor Waterschap Aa en Maas ben ik de hele dag met water en natuur bezig, ik geef leiding aan de afdeling Onderzoek en Monitoring. Maar eigenlijk gaat het vooral om het aanvoelen van mensen."

Astrid: "Oh, dat wist ik allemaal niet. Ik heb jou niet opgezocht op internet, Rob. Sorry."

Rob: "Dat geeft niet, want over mij is online niets te vinden."

Astrid: "Ik ben niet zo'n denker. Ik kan mijn werk juist alleen doen als ik níet denk. Ik ben afgestudeerd als maatschappelijk werkster, daarin was het aanvoelen van mensen ook belangrijk. Gaandeweg ging ik steeds vaker de tarotkaarten gebruiken, als hulpmiddel tot inzicht. Ik kocht mijn eerste kaarten op een vlooienmarkt, toen ik twaalf was. Ik was meteen gefascineerd door de eeuwenoude symboliek, die teruggaat tot het oude Egypte. Als kind dacht ik dat ik er de toekomst mee kon voorspellen. Onzin, natuurlijk."

Rob: "Wat gebeurt er precies tijdens zo'n consult?"

Astrid: “Ik heb geen voorgesprekken met de mensen, want alles wat ik wéét, zit in de weg. Ik schud gewoon mijn kaarten – 78 zijn het er – tot ze vast zitten. Dan plakken ze, dat voel ik. Vervolgens leg ik ze op tafel in de vorm van een rad; elke lijn staat voor een thema, zoals werk, kinderen, of relaties. Ik interpreteer wat de symbolen me vertellen, pas daarna mogen mensen vragen stellen. Zo houd ik mijn lezing het zuiverst. Ik kan je niet vertellen dat je 85 wordt en sterft aan een hartaanval, zo concreet is mijn informatie niet. Maar ik kan wel zien wat belangrijke thema’s zijn in jouw leven, waar je mee worstelt, welke nieuwe wegen zich ontvouwen. Is dit het juiste moment om aan een studie te beginnen? Hoe komt het dat de relatie met je oudste dochter zo stroef loopt? Dat soort dingen.”

Rob: “Voel je die dingen nu ook? Sta je de hele dag aan?”

‘Ik kan je niet vertellen dat je 85 wordt en sterft aan een hartaanval’

Astrid: “Nee, nu heb ik me afgesloten. Ik stel me open op vraag. Ik wil er niemand mee lastigvallen, maar ik stel ook mijn eigen grenzen. Vroeger belde er weleens iemand in paniek en dan zei ik: kom zondagochtend maar. Zo liep ik in 2004 een burn-out op. Man, ik kon geen kaart meer zien. Ik werk nu vier dagen per week, dat vind ik genoeg. Tijdens een consult ben ik er helemaal, maar daarna vergeet ik alles wat we hebben gedeeld. Vroeger kon ik zo met mensen meeleven, dat ik geneigd was ze na te bellen: kan ik nog iets voor je doen? Nu kan ik dat beter loslaten. Ik geef je inzicht, wat je ermee doet is aan jou.”

AL MEER DAN 30 JAAR UW SPECIALIST VOOR SLEUTELS EN SLOTEN!

GEEN WAAKHOND!?

Sluit deuren en ramen af met gecertificeerd hang- en sluitwerk. **Verklein de kans op een inbraak met 90%!**

- SLEUTELS EN SLOTEN
- MONTAGE EN REPARATIE
- PROFIELCILINDERS
- SLUITSYSTEMEN
- ONDERHOUD

BEL DIRECT
073-521 51 95

Rijksen Beveiliging

Seringenstraat 29
5241 XJ Rosmalen
073-521 51 95
info@rijksenbeveiliging.nl

WWW.RIJKSENBEVEILIGING.NL

KVG
KICKBOKSENDENBOSCH.NL

De lessen zijn in Berlicum en Den Bosch.
Voor meer informatie bel 0655123702
of kijk op kickboksendenbosch.nl

Rob: “Oh, dat herken ik heel erg. Vooral de jonge mensen in mijn team richten zich vaak puur op de inhoud. Ze denken: als ik maar genoeg kennis en argumenten op tafel leg, luisteren ze wel naar me. Maar na twintig jaar weet ik inmiddels dat gelijk hébben iets anders is dan gelijk krijgen. Je kunt dat niet afdwingen. Vroeger was ik ook zo. Dan belde ik medewerkers thuis op, als ik me zorgen maakte en dacht dat ik ze kon helpen. Daar ben ik gemakkelijker in geworden. Als een ander niet openstaat voor mijn raad, of ervoor kiest om het toch anders te doen, dan kan ik dat nu loslaten. Ik richt me dan op iets anders, waar ik wel invloed op heb. Ouder worden heet dat, geloof ik.”

‘Ik kan mijn werk alleen doen als ik niet denk’.

Astrid: “Het gaat ook om vertrouwen: het leven gaat toch zoals het moet gaan, ieder mens loopt zijn eigen pad. Jij kunt dat pad verlichten, maar ze moeten het zelf lopen.”

Rob: “Die benadering gaat mij steeds gemakkelijker af; alleen op het hockeyveld vergeet ik dat nog weleens. Onze kinderen Merel, Diede en Mats hockeyen allemaal en ik bezoek veel van hun thuiswedstrijden. Sporten is heel resultaatgericht: de voldoening zit hem in het winnen. Ik kan me dan ook dood ergeren als spelers op de verkeerde plek staan en daardoor niet tot hun recht komen. Soms begrijp ik niet dat anderen dat niet zien. Als ze na de wedstrijd ’s avonds aan tafel schuiven, zeggen ze meteen: ‘Pap, zeg jij maar niks; jij hebt er geen verstand van’. Het is een knopje dat ik niet kan uitzetten.

Astrid: “Eigenlijk worden wij gedreven door hetzelfde: we willen dat mensen beter in hun vel zitten, zodat het geheel beter functioneert. Ik ben na dertig jaar nog altijd blij als mensen lichter de deur uitgaan.”

Rob: “Wist jij altijd wat je wilde worden? Ik wel, ik heb heel bewust voor deze carrière gekozen. Dit is mijn manier om de wereld beter achter te laten, om iets bij te dragen aan het collectief.”

Astrid: “Zo ging het bij mij helemaal niet. Steeds meer mensen vroegen me om kaarten voor ze te leggen, dus uiteindelijk dacht ik: ik ga dit maar eens serieus nemen. Maar het heeft lang geduurd voor ik op feestjes eerlijk durfde te vertellen dat ik tarotconsulente was. Dan werd ik namelijk meteen

BIJ ONS VINDT U ALLEEN A-KWALITEIT NATUURSTEEN!

WIJ LEGGEN DE NATUUR AAN UW VOETEN!

SK NATUURSTEEN B.V.
NATUURSTEEN GROOTHANDEL

Overbeeke 14
5258 BL Berlicum
T 073 549 5068
E info@sknatuursteen.nl
www.sknatuursteen.nl

Harolds Outlet

HOGE KWALITEIT VOOR EEN LAGE PRIJS!
- A+B Keuze witgoed
- Tuinmeubels
- Partijhandel

Harolds Outlet
Overbeeke 14
5258 BL Berlicum
T 073 5034078
E info@haroldsoutlet.nl
WWW.HAROLDSOUTLET.NL

Wij zijn open op

Maandag:	gesloten
Dinsdag:	09:00-17:30 uur
Woensdag:	09:00-17:30 uur
Donderdag:	09:00-17:30 uur
Vrijdag:	09:00-17:30 uur
Zaterdag:	09:00-16:00 uur

anders bekeken, moest ik mezelf gaan bewijzen of verdedigen. Daar had ik helemaal geen trek ik. Dus dan zei ik dat ik maatschappelijk werkster was. Nu doe ik dat niet meer hoor. Ik sta voor wat ik doe en ik ben er trots op dat ik mensen dichterbij zichzelf kan brengen. Mijn man Theo heeft me daarin altijd gesteund, hij geeft binnen onze praktijk shiatsu-massages en is reiki-master. Onze praktijk is niet bedacht, het is gewoon gebeurd."

Rob: "Ik zie jou als een pionier, jij heb een krachtig onderbewustzijn. Wij zijn nog niet in staat het fenomeen intuïtie te onderzoeken, maar ik ben ervan overtuigd dat dat een kwestie van tijd is. Over vijftig jaar kunnen we veel van het onverklaarbare verklaren. Waar ik wel moeite mee heb, is als er overleden mensen in het spel komen, die via jou iets willen vertellen."

'Er breken zware tijden aan voor de mens. Die hete zomer was pas het begin'

Astrid: "Toch gebeurt dat ook. Soms voel ik ineens een aanwezigheid tijdens een consult, maar dat is niet altijd zo."

Rob: "Driehonderd jaar geleden hadden ze jou een heks genoemd. Dan hadden ze je opgestookt."

Astrid: "Nou, bedankt Rob. In dit werk is ethiek wel heel belangrijk, want ik kan natuurlijk lullen wat ik wil met die kaarten. Ik heb weleens een cursist gehad die na vier lessen zelf consulten begon te geven. Ze had geen idee wat ze aan het doen was, of wat het effect van haar woorden kon zijn. Ik kreeg er de rillingen van. Ik heb haar gevraagd onmiddellijk met de cursus te stoppen."

Rob: "Wat voor mensen bezoeken jou?"

Astrid: "Dat is in de loop der jaren enorm veranderd. Vroeger waren het alleen geitenwollensokken, nu komt er echt van alles. Er was zelfs een beurshandelaar die me vroeg welke aandelen hij moest kopen. Daar heb ik voor bedankt, daar is het niet voor bedoeld."

Rob: "We leven in een wereld waarin geld en status tot doel zijn verheven. Ken je de wet van behoud van energie?"

‘Driehonderd jaar geleden hadden ze jou een heks genoemd’

Astrid: “Eh, nee. Maar vertel.”

Rob: “Volgens die wet is er maar één hoeveelheid energie, of geld, of water op aarde. Als er op de ene plek overvloed is, is er ergens anders een tekort.
Door de puissante rijkdom van enkelen leven velen in armoede. Daar heb ik grote moeite mee. Als mensen niet eens meer een minimale levensstandaard kunnen bereiken, dan kom je aan hun geluk.”
Astrid: “Dat raakt mij ook heel erg. Er is niks mis met geld verdienen, maar of dat nou je levensdoel moet zijn? En intussen gaat onze wereldbol eraan. Ik ben opgegroeid in een bungalow in de bossen, aan de overkant van het kanaal. Mijn vader wist alles van planten en dieren, hij heeft me geleerd dat wij bestaan bij de gratie van de natuur. Het lijkt wel of we de relatie met de aarde zijn verloren. We zitten de hele dag binnen, achter computers en telefoons. En al die onderhoudsvrije tuintjes overal, verschrikkelijk.”

Rob: “Daar ben ik het alweer met je eens. Mijn vader was geen uitgesproken natuurmens, maar we liepen wel elke zondag in het bos bij Oisterwijk. Hij had ook een moestuin, net als ik. Ik ben er graag, het geeft me rust. Ik kan de hele ochtend uitkijken naar het bakje koffie in de volkstuin, maar als het dan zover is, loop ik toch na twee minuten weer te zaaien en te wieden. Tuinieren is letterlijk aarden: ik check dan ook elke maandagochtend mijn nagels voor ik naar mijn werk ga. Ik leer veel van de 75-plussers op de tuin, zij weten precies hoe je de beste oogst krijgt. Het is triest is dat we die kennis kwijtraken. Afgelopen zomer bleek heel duidelijk hoe enorm afhankelijk wij zijn van het weer; het was daardoor heel moeilijk om de moestuin overeind te houden. Zonder water geen leven, zo simpel is het.”

Astrid: “Ik werd echt triest van die verpieterde maisvelden aan het einde van de zomer.”

Rob: “Bij het waterschap hadden we regelmatig wanhopige boeren aan de lijn die smeekten om toch te mogen beregenen, anders gingen ze voor duizenden euro’s de boot in. We rekenden dan door tot we precies konden aangeven waar we hoeveel kuub

water konden missen om hun oogst te behouden, zonder de natuur te schaden.. En intussen kwebbelden ze op de radio vrolijk door over het heerlijke terrasweer. Daar kon ik met mijn pet niet bij."

Astrid: "Er breken zware tijden aan voor de mens. Ik heb er vertrouwen in dat het op tijd goedkomt met de aarde, maar we hebben nog wel wat harde confrontaties nodig voordat we doorpakken. Die hete zomer was pas het begin."

Rob: "Ik geloof ook dat we in staat zijn om te veranderen, maar als ik dan zie hoe het klimaatakkoord om zeep wordt geholpen... Die Trump snapt er echt helemaal niks van. Ik was afgelopen zomer in China – tja, gevlogen – daar maken ze wel heel snel stappen. Je kunt zeggen wat je wilt over het politieke systeem, maar de transformatie gaat er razendsnel. Ik probeer maar gewoon in mijn eigen omgeving te doen wat ik kan."

Astrid: "Daarom zit je in het bestuur van de stichting Landschapsbeheer Aa-dal. Ik doe in mijn vrije tijd juist liever iets heel anders. Zingen bijvoorbeeld, of cabaret."

Rob: "Voor mij is er geen verschil tussen werk en vrije tijd. Ik hou van het handwerk, maar ook van het samenbrengen van partijen om ons landschap mooier te maken. Dit is wat ik wil doen, dit zie ik als de bedoeling van mijn leven."

'Voor mij is er geen verschil tussen werk en vrije tijd'

Astrid: "Ik was graag moeder geworden, maar dat was kennelijk niet de bedoeling. Ik vond het heel wat om mijn leven toch zinvol te vinden zonder kinderen. Soms doet het nog pijn, maar ik weet ook dat ik een overbezorgde moeder zou zijn geweest. Dan had ik dit werk nooit kunnen doen. Blijkbaar is dit mijn pad."

Valt uw kind regelmatig? Twijfelt u over de stand van zijn/haar voeten?

Maak eens een afspraak bij één van onze podotherapeuten. Of het nu gaat om schoenadvies of het aanmeten van podotherapeutische zolen: bij ons is de kindervoet in goede handen!

Bel of mail voor een afspraak
Telefoon : 073 547 00 19
E-mail : info@makkelijklopen.nl
Website : www.makkelijklopen.nl

podotherapie
makkelijk lopen

T 073 547 00 19
info@makkelijklopen.nl
www.makkelijklopen.nl

Berghem
Berlicum
Breugel
Heeswijk
's Hertogenbosch
Rosmalen
Schijndel
Sint Oedenrode
Vinkel

NVvP
Aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Podotherapeuten

go | Gevers©
OPTIEK-OPTOMETRIE

Mercuriusplein 23, Berlicum 073-503 36 17 www.gevers.nl

BIJ ONS HEEFT U AL UW BANKZAKEN ONDER ÉÉN DAK.

Van advies en bemiddeling van verzekeringen, bankzaken tot en met hypotheken.
Wij staan voor u klaar bij een vraag of als u persoonlijk advies wilt. **Gewoon, op kantoor.**

Julianastraat 12
Middelrode
0413-291980

Hoofdstraat 100 A
Heeswijk-Dinter
0413-291980

Heilig Hartplein 6A
Den Dungen
073-7820106

VAN GRUNSVEN & HAERKENS
ASSURANTIEKANTOOR
REGIOBANK

BENIEUWD NAAR *morgen*

Een kwestie van vertrouwen: zonder een spoortje twijfel geeft directeur Juliët Bender het woord aan vijf ouders. Zij mogen vertellen wat basisschool De Kleine Beer voor hen en hun kinderen betekent. En dat kunnen ze. Hun enthousiasme werkt aanstekelijk. “Leren is leuk als je jezelf mag zijn.”

Tekst **Edwin Timmers** Foto **Claartje ten Have**

‘EEN WARM BAD’

“De Kleine Beer sprak me meteen aan”, bekent Karlijn. Nadzja knikt instemmend: “Je voelt je hier welkom als ouder. Een warm bad.” De grote ouderbetrokkenheid komt voort uit de schoolvisie: als je kinderen goed wilt voorbereiden op de toekomst, dan doe je dat met vereende kracht. Het werkt. Ouders en leerkrachten zetten zich in voor een veilige en vertrouwde leeromgeving waarin elk kind de ruimte krijgt zich te ontwikkelen.

INZICHT

“Natuurlijk is er hier, zoals op alle scholen, ook veel aandacht voor de basisvakken. Taal, lezen, schrijven en rekenen, zeg maar”, vertelt Marieke. “Het gaat om de manier van aanbieden”, vult Lara aan. “Mijn dochter groeide dankzij een andere benadering in de vakken die aanvankelijk wat moeizaam gingen.” Stampwerk en opdreunen leiden niet tot inzicht. Het kwartje valt eerder als de stof aansluit bij de interesses van het kind.

PASSEND AANBOD

Elk kind heeft zijn eigen snelheid. De een gaat als een speer, de ander komt lastiger vooruit. De Kleine Beer geeft elk kind een passend aanbod. “Dit bedoelen we als we zeggen dat een kind hier zichzelf mag zijn”, zegt Celine. “Het is ontzettend goed voor je zelfvertrouwen en je gevoel van eigenwaarde als je mag zijn wie je bent. De voorwaarde voor leren en dus je toekomst.”

DE BERENSHOW

Directeur Juliët komt voorbij en steekt haar duim omhoog. Alles goed. Ze moet verder. De Berenshow begint. Dit evenement wordt vier keer per jaar helemaal door de leerlingen zelf op poten gezet, van licht en geluid tot en met de presentatie. De kinderen van De Kleine Beer draaien er hun hand niet voor om.

De Kleine Beer | Westerbroek 2 | 5258 SG Berlicum | 073-5038020 | info@dekleinebeer.nl | www.dekleinebeer.nl

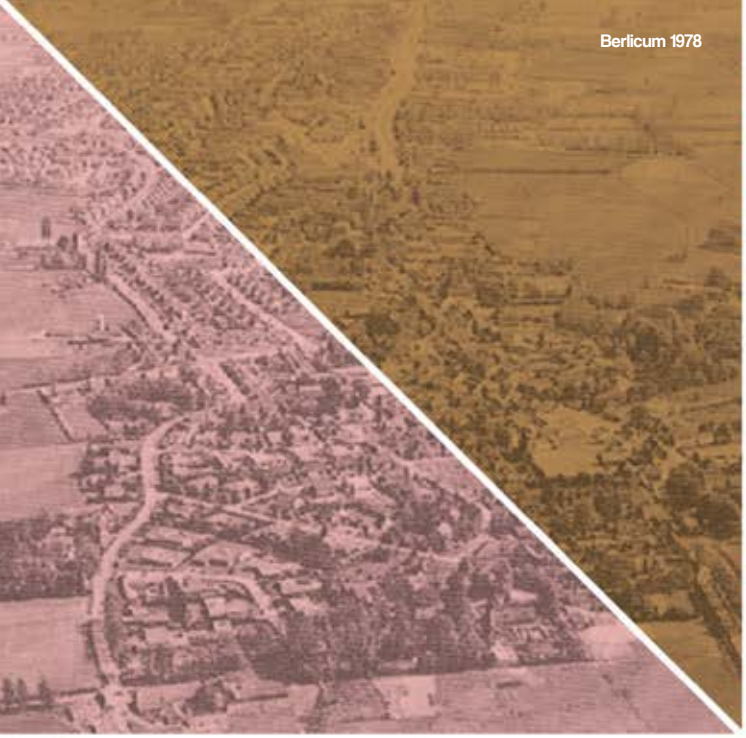

Berlicum 1978

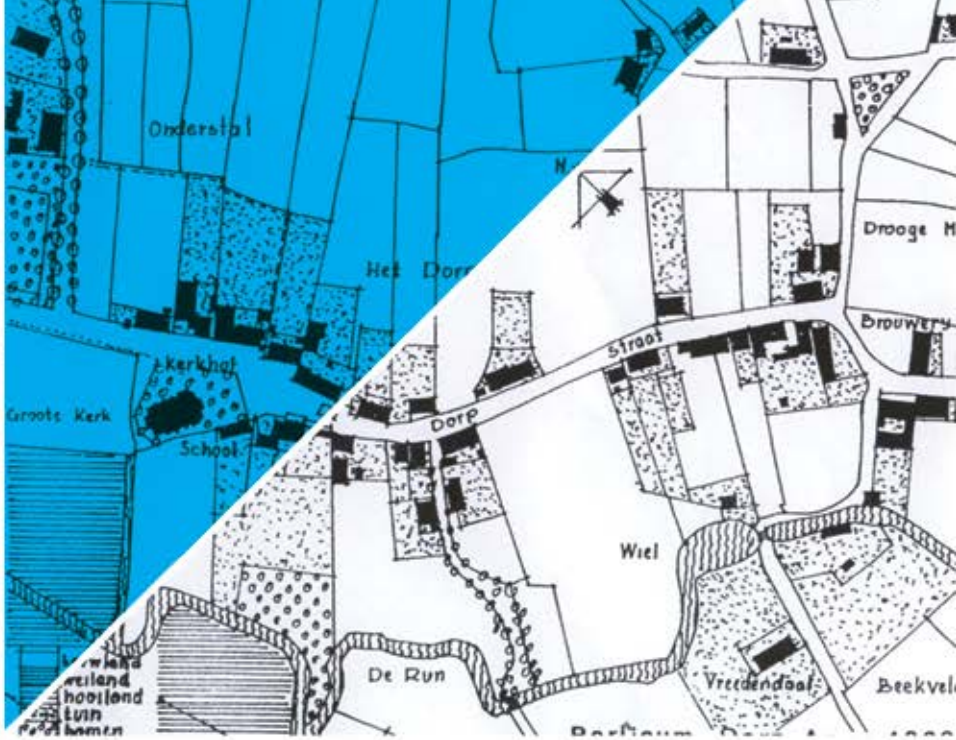

Middelrode 1954

ER GAAT NIETS BOVEN BaMi

Hoe is ons dorp ontstaan, waar vonden de uitbreidingen plaats en hoe zal het er over pakweg 25 jaar uit zien? De antwoorden liggen verscholen in de vele luchtfoto's die gemaakt zijn door de jaren heen.

Tekst **Erwin Frunt** Foto's **Heemkundekring De Plaets**

EEN KNUS DORPJE

Wanneer je vanuit vogelvlucht op de zaken neerkijkt zie je ze vanuit een ander perspectief. Het verleden, heden en misschien ook wel de toekomst worden goed zichtbaar wanneer je vanuit oude luchtfoto's het BaMi-gebied onder de loep neemt.

De eerste beschikbare luchtfoto's stammen uit 1944. Berlicum is een langgerekt dorp, de zogenaamde lintbebouwing. In het buitengebied staan her en der verspreid boerderijen met landbouwgrond. Middelrode is een knus dorpje met een klein centrum en diverse boerderijen. Twee vredige slapende dorpjes die niet veel later hardhandig wakker geschud zouden worden.

HET NOODLOT SLAAT TOE

Niet lang na het maken van deze foto's slaat het noodlot toe. Berlicum en Middelrode komen midden in de vuurlinie terecht tussen Duitse en Engelse troepen. Vele beroemde gebouwen worden verwoest en niet meer opgebouwd. Bijna alle boerderijen branden af, op enkele op de Loofaert en de Heikantsehoeve na. Middelrode wordt zowat geheel weggevaagd. Het zal jaren duren voordat de grootste schade is hersteld en de dorpen weer een beetje leefbaar worden.

VAN ZOGGEL CATERING

CREATIEF & COMPLEET

Voor een smakelijk begin van 2019 Een geheel nieuwe feestdagen folder!

Rijkelijk gevuld met lekkernijen!

Kwaliteit

073 - 594 20 85 - info@vanzoggelcatering.nl - www.vanzoggelcatering.nl

KINDEROPVANG 'T GOUDVISJE

DAAR WIL JE HEEN!

KINDEROPVANG 'T GOUDVISJE • BUITENSCHOOLSE OPVANG 't HAAIENHONK

BESTE BABYOPVANG

EINDELOOS ONTDEKKEN VOOR JE PEUTER

AVONTUUR VOOR JE KIND NA SCHOOL

Een unieke kinderopvanglocatie midden in het groen biedt met een buitenruimte van ruim 500 m2 een fantastische plek voor kinderen om hun natuurlijke wereld te ontdekken. Met babyspecialisten voor de allerkleinsten, een avontuurlijke omgeving en gratis vervoer voor alle scholen uit Berlicum en Middelrode, spelen we in op wat kinderen en ouders echt nodig hebben. Graag bekijken wij samen hoe onze opvang het beste aansluit bij jouw wensen.

WELKOMST ACTIE

Doomoo zitzak cadeau
Voor alle ouders die kiezen voor babyopvang in Berlicum!*

DE GROESKANT 1 BERLICUM • **WWW.GOUDVISJE.NL** • 073-522 16 70

* ZIE VOORWAARDEN OP WWW.GOUDVISJE.NL

BAMI BREIDT UIT

Vanaf de jaren zestig beginnen de dorpen te groeien. Deze uitbreidingen beginnen met de Pastoor van den Boomstraat en de Sint Jorisstraat. Daarna enkele grotere uitbreidingen zoals de Onderstal en de straten vernoemd naar planeten en goden. Hierna volgen het Beekplan en de Oude Pastorieweg. Ook het centrum wordt onder handen genomen: het Mercuriusplein krijgt vorm.

De vraag naar woningen blijft groeien en daarmee ook de uitbreidingen. Westerbroek 1 en 2 zijn de volgende grote projecten. Later volgen in Berlicum Beekveld 1, Westerbroek 3, Koolhof, Belver en Beekveld 2 wat nu nog in volle gang is.

In Middelrode werd met de wederopbouw de weg verlegd. Uitbreidingen kwamen er met de namen van het koninklijk huis, beroemde personen, gevolgd door de Haasekkers, het Diepven en het Erasmushof.

HERKENBARE ELEMENTEN

Veel verdween, veel verscheen. Toch zijn er nog immer beeldbepalende elementen die we op oude foto's al tegenkwamen. Denk aan waterlopen, zoals de Aa, de Run en Beek, en denk aan de hoge zandruggen zoals het Raadhuisplein, Konijnenbosjes en Westakkers.

Wat de toekomst zal brengen is ongewis. Uitbreidingsmogelijkheden zijn er genoeg maar het kenmerkende buitengebied moet daarbij niet verloren gaan. Groeien is niet erg, maar BaMi, groei jezelf niet voorbij.

VAN DER DOELEN
MEER DAN VERZEKEREN

VANAF 1 JANUARI
OP KERKWIJK 7
IN BERLICUM

Vanaf 1 januari openen wij onze deuren voor
ONAFHANKELIJK ADVIES OP HET GEBIED
VAN **HYPOTHEKEN** EN **VERZEKERINGEN.**

.....

Wilt u nu al een afspraak, neem dan contact op met
Danny van Zoggel - 06 1237 1020 of 073-303 5303
www.vanderdoelen.nu

‘JONGENS, EVEN *centraal*’

Dertig pagina’s extra zijn er vanavond te verdelen; het kersverse hoofdredactie-duo Edwin Timmers en Areke Duijs valt meteen met de neus in de boter. Schoonheid, leven, beweging – dat moet BaMi onder hun bewind blijven brengen, vertellen ze. Van die laatste twee bezit de redactie in elk geval genoeg. “Jongens, even centraal nu.”

Tekst **Laura van der Burgt** Foto **Claartje Ten Have**

De burgemeester en zijn vrouw in 50 Tinten, dat zou mooi zijn. Hoe zou zij het vinden dat ze altijd maar als vrouw-van mee naar al die recepties moet? En Jan dan, die op hoge leeftijd voor de liefde met zijn paarden naar de Achterhoek verhuisde – ook een prachtverhaal. Maar die kan ook in Export. Daarover gesproken: laten we de rubriek Lijn 158 vervangen door Op Kamers: elk nummer een foto van een student in zijn stinkhol. Maar kunnen we dat niet beter vanaf nummer 21 doen? We moeten misschien ook al naar de Achterhoek voor die paarden. En die metamorfoses kosten ook tijd, als we meer willen dan het opdoffen van lieve, middelbare dames. Kennen we een man die als vrouw gemetamorfoosd wil worden? Nee, maar wel een meisje dat het leger in wil. Iets voor de kinderdroom? Maar even centraal nu, mensen. Hebben we dit nummer wel genoeg aan de millennials gedacht, ook al lezen die sowieso niks? Behalve de dochter van Marenna dan, die leest BaMi altijd. Oh, en die foto van onszelf voor Clubke moet ook nog. Kunnen we even indikken allemaal? Geen glazen voor andermans hoofd graag en niet te snel drinken, anders staan ze leeg op de foto. Mensen, even hier kijken allemaal. Ménsen! Ja. Dank u. Gaaf nummer wordt het weer. Morgen gelijk beginnen.

’WE WAREN HIER WELEENS *op vakantie geweest*’

Haar liefde voor Cor bracht haar Nederland. Haar liefde voor het schaatsen bracht haar de hele wereld over. De Tsjechische Hana (58) werd geboren in Praag, onder de rook van een ijsbaan. Negen jaar later was ze kampioen bij de junioren. Het begin van een glansrijke carrière.

tekst **Ardiënne Verhoeven** foto **Andrea Tibosch**

ALLES VOOR HET ROKJE

Bij Hana Naaktgeboren is het ijs snel gebroken. Ze vertelt over het Tsjechië waarin ze groot werd alsof ze nooit anders heeft gedaan. Als kleuter keek ze vanachter het gaas naar de schaatsende meisjes. Zo'n zwierig rokje dat omhoog wipte. Dat wilde ze ook. Eerst leren schaatsen, zei haar moeder. Hana: "Alles deed ik voor zo'n rokje. Uiteindelijk kreeg ik een jurkje gemaakt van oude kleding. Het werd daarna nog vijf keer vermaakt. We hadden niet veel thuis, dus ik was er heel blij mee."

VERGUNNING VOOR VAKANTIE

Hana groeide uit tot een van de grootste sporttalenten van het land. Ze schaatste op EK's en op de wereld Universiade. In het Tsjechië van haar jeugd werd een streng bewind gevoerd. Voor alles was er een selectie: voor school, voor sport, zelfs om op vakantie te gaan was een vergunning nodig. Voor Hana golden als topsporter andere regels. Zij mochten namelijk wél vrij reizen voor internationale wedstrijden. "Ik ben op veel plekken geweest", vertelt ze. Ze voelt zich bevoorrecht.

STREEPPAK

Op 7 november 1983 vloog ze voor wedstrijden van Praag naar Amsterdam. In het vliegtuig zat ze naast een Nederlander met een gestreept pak. "Ik dacht dat hij uit de gevangenis kwam. Ik vergeet het nooit meer", zegt Hana lachend. "Cor gaf me zijn kaartje bij de bagageband. 'Voor als ik ooit wat voor je kan doen in Nederland', zei hij. We zwaaiden. "Ik was een beetje schuchter", zegt ze. "Omgaan met een westerling wekte argwaan in die tijd. Je kwam in het vizier van de Tsjechische geheime dienst."

VLAKBIJ DE SCHAATSBAAN

Maar ze bleven elkaar zien. Ze trouwden zodat Hana mee naar Hamburg kon. Daar woonden ze 8 jaar voor het werk van Cor en in 1994 verhuisden ze naar Nederland. "We waren hier wel eens op vakantie geweest. Op Vinkeloord. Dan kon mijn dochter Angelica schaatsen op de Vliert. Ik vond Berlicum direct een fijne plek om te wonen met goede voorzieningen, super voor de kinderen Angelica (toen 8) en Steven (toen 5). En bovendien: dicht bij de schaatsbanen in Den Bosch en Eindhoven."

DOORZETTER

Na de verhuizing begon Hana meteen Nederlands te leren. "Dat moet om er goed bij te horen", zegt ze streng. "Je bent op jezelf aangewezen, zonder netwerk. Dat is ingewikkeld. Je moet je carrière weer opbouwen en nieuwe contacten leggen. Door het sporten ben ik een doorzetter geworden. Ik ga ervoor."

SUSHI OP HET IJS

Hana is altijd actief gebleven in de schaatswereld. Ze richtte de Figure Skating Academy the Netherlands op in Eindhoven en werkt als coach van verschillende selecties en als opleider van de nieuwe trainers van KNSB. De Academy heeft inmiddels zo'n 135 leden met 22 verschillende nationaliteiten. De gezamenlijke interesse verbroedert. "Zo boeiend om te zien hoe respectvol iedereen met elkaar omgaat op de ijsbaan. Ik krijg zelfs zelfgemaakte sushi 's van twee Koreaanse leerlingen omdat ze weten dat ik ze zo lekker vind. Zo bijzonder."

EXPORT

Wie had gedacht dat Jan Smulders (80) nog eens zijn geliefde Brabant zou verlaten? Hijzelf in ieder geval niet. 'Soms loopt het leven anders dan je verwacht', vertelt de voormalig koeienboer uit Berlicum als we hem opzoeken in Drempt, een klein plaatsje in de Achterhoek.

tekst **Marlie van Zoggel** foto **Claartje ten Have**

ALLEEN ZIJN IS DE HEL

'Ik kan dit niet alleen', besefte Jan toen hij na een kort ziekbed afscheid had moeten nemen van zijn vrouw. Hij was zeventig, ze waren meer dan een halve eeuw samen geweest en hadden op Beekveld hun gezin met vijf kinderen groot gebracht. Zonder haar voelde het leeg. "Alleen ontbijten, alleen wandelen, alles alleen. Dat is de hel voor mij", bekent Jan.

LEUKE OOM

Tonny Haverkort (71) uit Doesburg was ook al tien jaar alleen, maar had er minder moeite mee. Al stond ze wel open voor een nieuwe liefde, zo vertelde ze tijdens een familiebezoek in Loosbroek aan René van Empel die het huis aan het schilderen was. 'Ik heb nog wel een leuke oom' had de schilder gezegd, ze lachte, maar verwachtte er niet veel van.

TELEFOONTJE

Het had René weinig moeite gekost zijn ome Jan te overtuigen contact op te nemen met Tonny. Jan was al een paar keer naar dansavonden voor alleenstaanden geweest, maar dat schoot niet op. Jan: "Er werd te vaak gewisseld. Dan werd het wat, maar was het die dag erna weer over. Daar was ik niet naar op zoek." Zijn neef regelde Tonny's telefoonnummer en zei erbij dat hij pas over drie dagen mocht bellen, pas dan was ze weer thuis. Tonny lacht: "Toen ik de sleutel in het slot stak, hoorde ik de telefoon al overgaan."

DE IJSSEL OVER

Het klikte meteen, maar nog tijdens dat eerste telefoongesprek vertelde Tonny dat ze één voorwaarde stelde waaraan een eventuele nieuwe liefde moest voldoen: hij moest bereid zijn de IJssel over te komen.

VREEMDE TAAL

Dat weekend nog reed Jan naar Gelderland en een paar weken later nodigde hij haar in Berlicum uit voor zijn verjaardag. Tonny kwam, maar het was niet wat ze ervan gehoopt had. "Ik voelde me een bezoeker in een vreemd land. Ik verstond niets van wat werd gezegd", blikt ze terug. Ondanks de klik zei ze: "Jan, ik denk dat je beter een Brabantse vrouw kan zoeken."

LIEFDESGELUK

Jan dacht er anders over en wist Tonny te overtuigen. Tot een herseninfarct van Jan het prille liefdesgeluk verstoorde. Elf weken lag hij in het ziekenhuis. Jan: "Het riep de vraag op: het leven is niet oneindig, met wie wil je het liefst deze tijd doorbrengen?"

BRABANDERS FEESTEN BETER

Het antwoord was duidelijk, het gevolg ingrijpend. Hij zegde zijn geliefde Berlicum vaarwel en vertrok met paard en al naar de Achterhoek. Paarden fokken is Jans grote hobby en dus verhuisden er twee mee naar Drempt. Nu staat alleen de drachtige merrie Anita nog in de achtertuin op stal. Tonny hield haar appartement in Doesburg aan, al brengen ze de meeste tijd samen door. Jan: "We hebben weinig tijd. Dit zijn de laatste jaren dat we samenzijn." Hoewel hij ruim zeventig jaar in Berlicum woonde, is van heimwee geen sprake: "Ik ben tevreden hier. Al kan ik wel zeggen: de Brabanders feesten beter."

'IK KON NIET *alleen zijn*'

EXPORT

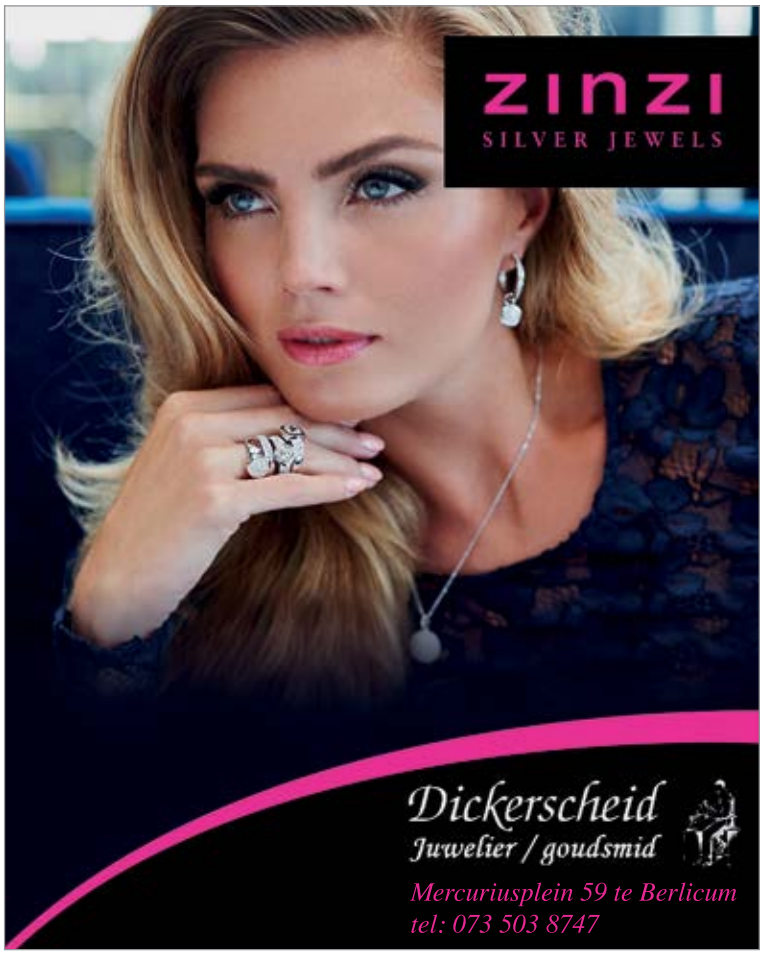
zinzi
SILVER JEWELS
Dickerscheid
Juwelier / goudsmid
Mercuriusplein 59 te Berlicum
tel: 073 503 8747

STUKADOORSBEDRIJF
FRUNT
Eelco Frunt
Mouterij 9, 5258 JW Berlicum 06 55998635
eelco_frunt@hotmail.com

2009 - 10 JAAR - 2019
Verandering doet leven. Natuurlijk kan uw woning altijd comfortabeler, gezelliger of moderner... het belangrijkste is dat u zich helemaal thuis voelt!
Al bijna 10 JAAR lang maken we samen met u van elke verandering de ultieme verbetering!
Volg ons via social media of loop even binnen, komend jaar hebben we mooie jubileumaanbiedingen!
Fijne feestdagen en alvast het beste voor 2019!
CHANGE
wonen
Hoogstraat 21 | 5258 BA Berlicum
T 073 503 1239 | F 073 503 1229
Huis wordt thuis
E info@changewonen.nl
W www.changewonen.nl

Lichtpuntjes

BaMi barst van de bijzondere mensen, maar soms is er iemand die jouw dag altijd nét nog even wat mooier maakt. Om ze daarvoor te bedanken legden we drie van deze lichtpuntjes eens een dagje goed in de watten.

Tekst **Marenna van Reijsen en Erwin Frunt** Foto's **Andrea Tibosch en Jasper Loeffen**

Met dank aan **Kustomaid, Just Me haarstudio**

Knuffelen IS BELANGRIJK VOOR MIJ, MET dieren KAN DAT HEEL GOED

Edwin van de Pol (42)

"Ik heb een kale kop sinds ik mijn eerste grijze haar ontdekte. Ik wil echt niet grijs zijn, ben je net een olifant. Mijn sikje mag er echt niet af want ik wil er net zo uitzien als Withlock, die Engelse darter. Ik ben groot fan van hem.

Ook ben ik gek op dieren. Als je lief bent voor dieren en lief tegen ze praat, geven ze je ook veel liefde terug. Ik heb zelfs weleens op een schaap mogen slapen, maar mijn grootste vrienden zijn de hangbuikzwijntjes Jeannette en Marloe bij Buitengewoon.

Ik ga vaak met ze wandelen. Ik wandel ook graag met mijn verkering Marjolein. Hand in hand, zij is echt het belangrijkste voor mij. De trouwauto hebben we al voor als we in de toekomst trouwen. Ik denk dat ze mijn nieuwe kleren heel mooi zal vinden, maar het allerbelangrijkste is dat ik er vrolijk van word."

Met dank aan **Muvoga , Dangé Kappers**

IK MOEST *loskomen* VAN HET PLAATJE IN *mijn hoofd*

Nicole van Roosmalen (43)

”Ik ga graag naar de kapper, dat is echt ontspanning voor me. Mijn nagels heb ik mooi gelakt maar verder gebruik ik niet veel make-up. Ik koop wel graag nieuwe kleren. Thuis heb ik een grote kledingkast voor mij alleen. Dat ik weer alleen ben, had ik niet verwacht. Drie jaar geleden is mijn relatie onverwachts verbroken. Ik was in die tijd vooral met mijn werk bezig. Nu weet ik dat je echt rust en tijd voor jezelf nodig hebt om bij je gevoel te komen en jezelf te laten zien aan een ander. Bij een volgende relatie ga ik dat meer doen. Ik voel me ondertussen veel sterker, maar het alleen zijn blijft op sommige momenten moeilijk.
Op die dagen is zo’n verwendag heel welkom.”

Als mantelzorger HEB JE AF EN TOE EEN MOMENTJE NODIG OM bij te tanken

Desirée Tooren (47)

"Toen ik mantelzorger werd kwam ik erachter wat het doet met je leven. Ik probeer wel eens een dagje voor mezelf te plannen maar het komt er te weinig van. Het is moeilijk nee zeggen als het om familie of bekenden gaat. Vanuit mijn stichting Levina Janna zet ik andere mantelzorgers in het zonnetje. Een dag waarbij ze even de rust vinden en tijd voor zichzelf hebben. Mantelzorger zijn is op zich niet zwaar, maar de emotie die het met zich meebrengt, is heftig. Je kan er zijn voor iemand zijn maar niet hun pijn verzachten. Af en toe heb je daarom een moment nodig om bij te tanken.
Nu ik zelf in het zonnetje wordt gezet, merk ik pas hoe geweldig het is om zo'n verwendag mee te maken.
Ik sta niet zo graag zelf in de schijnwerpers, maar stiekem is dit toch wel erg leuk."

Met dank aan **Shoeby Fashion, Ilse's Hairstudio**

Gazelle
ULTIMATE
BEKIJK ONZE EXCLUSIEVE
HIGH END ULTIMATE FIETSEN
MET GRATIS ANWB MOBILITEITS-GARANTIE
Tweewielerspeciaalzaak
GUUS VAN BUUREN
Kerkwijk 70
5258 KD Berlicum
Tel: 073 5031270
KONINKLIJKE
Gazelle

BELEEF
GROEN
echte
tuinbeleving
TUINONTWERP, AANLEG
& ONDERHOUD
Dit alles is bij Beleef Groen in goede handen.
Wij nemen u het werk uit handen, zodat u
zorgeloos kunt genieten van de totstandkoming
van uw tuin.
Wilt u meer informatie of een vrijblijvende
afspraak? Neem gerust contact met ons op!
Beleef Groen
Harm van Uden
Loofaert 61
5258 SN Berlicum
06 13 84 95 56
info@beleefgroen.nl
www.beleefgroen.nl

Achter 't Fornuis
Koken & Catering aan Huis
10 jaar
Achter 't Fornuis
Kom je dit met mij vieren
In februari besta ik 10 jaar. Dit wil ik
graag met jou vieren met
2 extra aanschuifavonden
op 8 en 15 februari
€ 10,00 per persoon
inclusief een glaasje bubbles
Maximaal 10 personen per avond
073-503 2452 | 06-53641213 | info@achter-het-fornuis.nl | www.achter-het-fornuis.nl

foto's **Rita Dekkers**

vansantvoort
enovatieve installaties

Runweg 30 Berlicum T 073 5032272
www.evansantvoort.nl

Fleets.nl

Advies en ondersteuning bij de aanschaf van uw nieuwe auto;

Gratis rijden in een Jaguar I-PACE? Maak kennis met elektrisch rijden en laat je vrijblijvend informeren.

Fleets is op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

Maak nu een afspraak via info@fleets.nl of bel met Marijn Steenbergen 0683532260

ZIEKTE DRINGT altijd door

Eline van der Meulen kreeg als baby kanker. Ze overleefde, maar de ziekte bepaalt na 25 jaar nog altijd haar leven. En dat van haar familie.

tekst **Marlie van Zoggel** foto's **Edith Verhoeven**

Het is een warme maandagmiddag in oktober. Eline (25) zit op een terras op de hoek van een rustige straat middenin De Pijp, Amsterdam. Ze woont drie deuren verderop. Als de zon achter de huizen verdwijnt duikt ze in haar oversized jack. Gecombineerd met de grote bril op haar neus past ze perfect in het straatbeeld van de hippe uitgaansbuurt. Toch leidt ze een compleet ander leven dan veel van haar leeftijdsgenoten.

LIJSTJE

Er zijn dagen waarop ze zich zonder medicatie amper van het bed naar de bank kan slepen. De chronische pijn en vermoeidheid worden telkens erger, maar zijn niet het enige lichamelijk ongemak waar ze mee dealt. "Moet ik het lijstje opnoemen?" antwoordt Eline nuchter. "Ik heb diabetes. Mijn nieren werken niet goed. Mijn longen zijn aangetast. Mijn hart ook. Mijn lever kan de voedingsstoffen die ik nodig heb niet goed opnemen. Ik heb gluten- en lactose-allergie. Ik heb een niet volledig aangelegd volwassen gebit, dus ik had alleen melktanden. Ik ben onvruchtbaar, vervroegd in de overgang en heb osteoporose. En dan heb ik nog last van een sluimerende bacterie, wat leidt tot steeds terugkerende infecties. Hierdoor ben ik blind geraakt aan een oog."

'Ik ben nu aan het kijken wat lichamelijk nog mogelijk is'

"Best veel he?", zegt ze als het even stil blijft aan tafel. Ondanks haar gezondheidsklachten haalde Eline de afgelopen jaren 'gewoon' haar Vwo-diploma. "Ik ging gemiddeld drie uur per dag, drie dagen per week naar school en sommige lessen volgde ik via internet. Via een laptop kon ik meekijken in de les. De rest deed ik zelfstandig." Ze wilde niets liever dan geneeskunde studeren, maar zag die droom in rook opgaan toen ze voor de derde keer werd uitgeloot.

TERUG NAAR NEDERLAND

In Amsterdam vond ze een nieuwe uitdaging in de studie 'Gezondheid en Leven', een combinatie van biomedische wetenschappen en gezondheidswetenschappen. Een dubbele bachelor dus, die ze succesvol afrondde. "Ik wil graag verder studeren, maar dat gaat nu lichamelijk niet en ik weet ook niet of dat in de toekomst nog verandert. Ik ben nu aan het kijken wat er nog mogelijk is. Wat kan en wat wil ik nog."

Eline's gezondheidsklachten zijn een direct gevolg van de chemotherapie en beenmergtransplantatie die ze als baby kreeg. Ze was pas elf weken oud toen er een agressieve vorm van leukemie bij haar werd ontdekt. Eline woonde op dat moment samen met haar vader en moeder in Burundi. Haar ouders maakten carrière en waren zo het expatcircuit ingerold. Toen de testuitslagen binnenkwamen zette de arts het jonge gezin op de eerste beste vlucht naar Nederland. Op Schiphol stond de ambulance al klaar. Eenmaal in het ziekenhuis aangekomen bleek dat het ging om de ergste gradatie van AML, een zeldzame vorm van kanker. Eline: "Er waren op dat moment maar tien kinderen in Nederland die dat ook hadden. Ik ben de enige die nog leeft."

'Het enige waar je op gefocust bent is overleving'

ZIEKTE DRINGT ALTIJD VOOR

Er werd direct gestart met de behandeling. Over de langetermijngevolgen van chemotherapie bij kinderen was destijds weinig bekend. "Ik was er ook niet mee bezig. Het enige waar je op gefocust bent is overleving", vertelt Eline's moeder Barbara. als we een paar dagen later opnieuw in een koffiezaak in de hoofdstad zitten. Dochter Floor (24) is ook aangeschoven. Het gesprek gaat over de impact van Eline's ziekte op hun leven. Kanker tast één lichaam en tegelijkertijd vele levens aan. Barbara: "Ik zeg vaak: de ziekte dringt altijd voor. Dat is in ons gezin ook zo."

B&B Pastorij Huijsinge

Onze Bed & Breakfast is gevestigd in een voormalige pastorie, gelegen aan de rand van ons prachtige dorp Berlicum. Het is een monumentaal pand, gebouwd in 1600 en omgeven door een volgroeide oude tuin. Het ideale startpunt om Brabant al fietsend of wandelend te ontdekken.

Een sfeervol verblijf voor je familie of vrienden!

Bleijendaalseweg 7
5258 SR Berlicum

073-5037317 / 06-22396954
info@bedandbreakfastbrabant.nl

www.bedandbreakfastbrabant.nl

Ook een feestje te vieren?
bestellen kan op
073 - 503 6075

Hoogstraat 67, Berlicum

www.pizzeriabuufenbuuf.nl

Heeft u vragen over zorg?

Laverhof
leven als thuis

Voor al uw vragen over onze zorg- en dienstverlening kunt u contact opnemen met ons cliëntservicebureau in Heeswijk.

Cliëntservicebureau Heeswijk
Telefoon: 0413 - 29 81 13
E-mail: clientservicebureau.heeswijk@laverhof.nl

Het cliëntservicebureau is bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.

Wij helpen u graag!

‘Ze zeiden dat **Floor een ‘donorkindje’ was’**

Barbara en haar man Peter keerden vanwege de gezondheid van Eline niet terug naar Burundi, maar vestigden zich in Berlicum. Daar werden Floor en zoon Max geboren. Barbara: “Eline en Floor schelen maar dertien maanden. Doordat ik zo snel weer in verwachting was riepen mensen dat Floor een ‘donorkindje’ was: gemaakt om als donor te kunnen fungeren voor haar oudere zus. Dat was niet zo, maar daar gaat het volgens Barbara niet om. “Je hebt een ziek kind en opeens lijkt iedereen te weten wat je moet doen. Dat is moeilijk. Laat ik het zo zeggen: we hebben voor ik zwanger werd van Floor écht wel uitgezocht of de ziekte van Eline erfelijk was.”

PAARDENMEISJE

Na een jaar behandelen was Eline ‘schoon’ en hoewel ze regelmatig voor controle naar het ziekenhuis moest, was er tot haar zevende eigenlijk niks aan de hand. Eline groeide op als een typisch paardenmeisje dat het liefst de hele dag buiten speelde. Toen kreeg ze diabetes type I. Daarna is de bal gaan rollen en bleek dat er eigenlijk geen enkel orgaan een normale ontwikkeling doormaakte.

Voor Floor en Max betekende het dat zij opgroeiden in een gezin dat meer en meer draaide om het welzijn van hun zus. “Ziekenhuisbezoeken, uitjes die op het laatste moment moesten worden afgeblazen, aangepaste vakanties...dat soort dingen hoorden er wel bij”, zegt Barbara. “Qua aandacht staan Floor en Max vaak op de

moeder Barbara, Max, Floor

tweede plek. Daar kan niemand iets aan doen. Eline niet, maar Floor en Max ook niet." "Dat hebben jullie altijd goed gebalanceerd hoor", verzekert Floor haar moeder. "Jullie maakten nergens een groter drama van dan dat het was."

Floor verhuisde net als haar zus van Berlicum naar Amsterdam, waar ze haar master aan het afronden is. De afgelopen jaren reisde ze onder meer door Zweden en Australië en in januari vertrekt ze voor een half jaar naar Zuid-Afrika om nog wat vakken te volgen. Floor: "Mensen vragen mij altijd: hoe is het met je zus?". Barbara knikt instemmend: "Was vroeger al zo. Als er iemand op visite kwam namen ze altijd een cadeautje mee voor Eline. Als ik dan vroeg of er ook iets voor Floor was zeiden ze: 'ach ja, Floor, helemaal vergeten." Floor: "Daar heb ik niets van gemerkt hoor". Barbara: "Dat was de reden dat er in de kast in de gang allemaal cadeaus lagen. Als het bezoek jou vergat pakten we snel iets uit de kast."

'Floor heeft het leven dat ik ook voor me zag'

IETS BETEKENEN

"Je maakt er toch geen zielig verhaal van he?" Terug naar maandag, op het terras waar Eline zich inmiddels heeft ontfermt over de huishond van het café. Terwijl het beest steeds dichter tegen haar aankruipt geeft Eline aan dat ze niet op medelijden zit te wachten. De ziekte heeft óók mooie dingen gebracht. Zo zit ze sinds een tijdje in het Fonds NutsOhra panel, genaamd 'Zorg en Perspectief, waar ze samen met andere chronisch zieke jongeren nadenkt over manieren om de verschillen met gezonde leeftijdsgenoten te verlagen. Het panel ondersteunt allerlei projecten en is daarnaast ook politiek actief. Eline: 'Ik voer namens het panel gesprekken in de Tweede Kamer en op ministeries. Zo probeer ik een stem te zijn voor ander chronisch zieke jongeren."

Daarnaast is ze betrokken bij onderzoeken naar late effecten bij kinderkanker in het Prinses Maxima Centrum in Utrecht en maakt onderdeel uit van de werkgroep Vox, voor leven na kinderkanker. "Ik probeer van mijn ziek-zijn iets positiefs te maken. Iets te betekenen voor andere en toekomstige 'survivors'. Dat is echt wat me drijft."

Ook de rest van de familie zet zich in tegen kanker. Ieder op zijn eigen manier. Barbara is vrijwilliger in het Vicki Brown huis, waar ze mensen begeleidt die op jonge leeftijd

worden geconfronteerd met kanker in hun leven. Peter zwemt jaarlijks de 'Swim to fight cancer'. "Terwijl mijn vader reuma heeft", zegt Eline om nog maar eens aan te geven dat ze die dingen niet vanzelfsprekend vindt. Floor en Max waren laatst bij een bijeenkomst waar werd gesproken over de rol van broers en zussen tijdens een ziekteproces: "Ik geloof dat ze het wel inspirerend vonden."

'De ziekte bracht ook mooie dingen'

'IK LOOP EEN ANDER PAD'

In het panel en de werkgroep vond Eline ook op sociaal vlak aansluiting. Vrienden maken is niet makkelijk als je altijd ziek bent. "Ik level niet zo met leeftijdsgenoten. Ik heb andere dromen, andere zorgen, andere prioriteiten. Tegelijkertijd merk ik ook dat veel leeftijdsgenoten me nu een beetje voorbij gaan. Ze hebben relaties, werk, een huis. Floor bijvoorbeeld, heeft het leven dat ik ook voor me zag. Ze heeft eigenlijk alles wel. Het is moeilijk voor mij onze levens niet te vergelijken en toch kun je het niet vergelijken. Ik loop een ander pad dan zij."

Hoewel ze weet dat haar broertje en zusje vaker voor haar moeten zorgen dan andersom, blijft Eline wel de grote zus. "Ik weet nu al wie met de feestdagen de leukste cadeaus meebrengt", zegt Floor lachend. "Ze is super attent. Ik krijg regelmatig kaartjes en als we iets met z'n drietjes gaan doen neemt zij vaak het initiatief. Laatst waren de zussen nog samen naar een concert. Floor: "Eline in haar rolstoel, ik zat ernaast. Oké, je staat niet op de dansvloer, maar het was hartstikke gezellig en je zit wél lekker vooraan."

De dag na het interview stuurt Eline nog een berichtje. Ze is blij dat er aandacht is voor de gevolgen van kinderkanker. "Je hoeft het niet mooier te maken dan het is. Kanker bepaalt mijn leven. Ik moet het iedere dag uit mijn tenen halen, maar ik laat me er niet door stoppen."

AUTOBEDRIJF *VAN EMPEL*

VOOR BETAALBARE KWALITEIT EN UITSTEKENDE SERVICE !

- » *APK, ONDERHOUD EN REPARATIE*
- » *OOK BEDRIJFSAUTO'S & CAMPERS*
- » *AUTO INKOOP EN VERKOOP*
- » *AIRCO ONDERHOUD*
- » *BANDEN SERVICE*
- » *SCHADESERVICE*
- » *AUTOVERZEKERING*
- » *STERK IN ELK MERK*

CITROËN

073 503 17 86

AUTOBEDRIJF*VANEMPEL*.NL

De Elsburg

BOERDERIJWINKEL

PUUR – STREEKGEBONDEN - MET AANDACHT VOOR DIER EN MILIEU

Bij ons vindt u kalfs-, lams- en rundvlees dat afkomstig is van onze boerderij. Daarnaast hebben wij een ruim assortiment aan (veelal) biologische streekproducten.

KOESTEEG17 • 5258 TN BERLICUM • 06 - 57 75 66 32
(geopend van wo t/m za)

WWW.ELSBURG.NL

Voorjaar 2019 opent het nieuwe...

smaakvol

ETEN & DRINKEN

073 737 0183 info@smaakvolberlicum.nl Kerkwijk 19, 5258KA Berlicum

158 | Vrijdagavond 20:36u.

Tekst **Jochen Schoofs** Foto's **Teis Albers**

Het is rustig in de bus. Slechts één passagier maakt gebruik van lijn 158 op vrijdagavond: een meisje met een grote witte koptelefoon op praat aan een stuk door in haar mobieltje. "Rond deze tijd is er bijna nooit iemand in de bus," zegt Peter Lievens. Hij kan het weten. Meer dan veertig jaar geleden begon hij als buschauffeur bij de BBA. "Straks, bij de laatste ritten zit het wel weer vol, maar nu rij ik eigenlijk voor niks."

DA'S WEL IETS VOOR MIJ

Toen hij begon als buschauffeur reed hij alleen de stadsdiensten. "Heel soms moesten we invallen op de streeklijnen, maar dat kwam niet vaak voor," vertelt de Bosschenaar. "Tegenwoordig bij Arriva rijdt iedereen alles." Het rijden op de bus begon volgens Peter als geintje: "Maar ik heb er nooit een dag spijt van gehad." Hij stopt de bus bij het Raadhuisplein om een tweede passagier in te laten stappen. Hij gaat verder: "Op een verjaardag zei iemand dat ze bij de BBA nog chauffeurs zochten. In het leger had ik al mijn rijbewijzen gehaald. Ook voor op de bus. Dus ik zei: da's wel iets voor mij. Ze zeiden: Da doede gij nie!" Hij lacht:'Wè nie? Ik pakte de advertentie en heb de bon ingevuld." Peter was op dat moment nog elektricien: "Op vrijdag nam ik ontslag en 's maandags reed ik al op de bus."

GEINTJE MAKEN

Het is Peter om het even welke buslijn hij rijdt. Het gaat om het werken met mensen. Hij is ook een jaar vrachtwagenchauffeur geweest, maar dat was niets. "Als mensen boos de bus instappen, probeer ik ze weer blij te maken. Ik laat ze eerst uitrazen. Dan even een praatje en een geintje met ze maken," legt hij uit. "Als ze uitstappen, lachen ze weer. Houdoe, chauffeur! roepen ze dan."

EEN HUIS BOORDEVOL *herinneringen*

Op drie manieren kun je kenbaar maken dat je graag naar binnen wilt in het nostalgische huisje van Jan Bissels (61) in Middelrode: met een bel, een klopper of een trekker. Op de deur staat ook een aanwijzing hoe achterom te komen voor het geval dat Jan ergens bezig is en hij je niet hoort. Want bezig is hij altijd. Talloze prachtige producten hebben zijn handen gemaakt. Als ze niet zijn weggegeven, hebben ze een plaatsje in het huis gekregen. En aan alles kleeft een herinnering.

tekst **Annette Francois** foto's **Edith Verhoeven**

WAT IS JOUW VOLGENDE REIS?

Persoonlijk reisadvies aan huis,
ZONDER EXTRA KOSTEN!

Maak vrijblijvend een afspraak.

The Travel Company Berlicum
Annette Ransz

Oude Pastorieweg 17, Berlicum
t: 073 888 7444
m: 06 466 36 556
e: annette.cc@travelcompany.nl
w: www.ttc.nl/annette

De Personal Travel Agent is een zelfstandig ondernemer en hierdoor geen zelfstandig deelnemer van de Stichting Garantiefonds Reisgelden en ANVR, echter vallen alle geboekte reizen van de PTA, aan derden, onder de regeling van SGR en ANVR omdat The Travel Company Direct BV in Almere wel deelnemer is van SGR en ANVR.

Richard van Rooy
MeesterSchilder

VOOR AL UW
BINNEN- EN BUITEN-SCHILDERWERK
Betaalbaar vakwerk door de MeesterSchilder.
Aangesloten bij **SigmaPaintr.nl**

06-2650.6078 | Bernhardstraat 2 | 5258 LK Berlicum
www.richardvanrooy.nl

RIVEZ

ASSURANTIËN & RISICOBEHEER BV

Zelfstandig adviseur Regiobank

Uw persoonlijke adviseur voor:

- Particuliere verzekeringen
- Verzekeringen voor MKB
- Hypotheken
- Financieel advies

088 - 8000 900 info@rivez.nl **www.rivez.nl**

Zodra je een voet over de drempel zet, moet je goed uitkijken waar je loopt tussen de meubels, kasten en tafeltjes door, al is dat bijna niet mogelijk. Je komt ogen te kort om alles wat er uitgestald staat in je op te nemen. “Ik kan niks weggooien,” bekent Jan. “En als er iets bijkomt, och, overal is wel een plekske voor. Maar… ik heb niks zomaar gemaakt of gekregen, voor alles was een reden.”

Ik heb niks zomaar gemaakt of gekregen, voor alles was een reden’

SUIKERGOED

Er staan een heleboel vitrines en stolpen met eetbare voorwerpen. Kerken van suikergoed, eetbare beschilderde borden, bruidspaartjes met een thema. Daar is Jan, die in zijn werkzame leven kok en patissier was, heel goed in. Ontelbare bruidstaarten heeft hij versierd met stelletjes van suiker. Hij maakt gelijkende paartjes of legt veel humor in de decoratie.

'Een echtpaar blauwe beren met een bruidsboeket van boerenmoes'

Een echtpaar blauwe beren met een bruidsboeket van boerenmoes ter gelegenheid van de verbintenis 'in het onecht' tijdens Carnaval staat als bewijs hiervan te pronken op de vensterbank. En Jan was degene die de bruidegom en bruid mocht maken op de koninklijke bruidstaarten van Willem-Alexander en Maxima, Philip en Mathilde en Charles en Diana.

SPOREN

Jan, enig kind, heeft nooit ergens anders gewoond. In 1952 bouwde zijn vader samen met enkele ooms het huis op de grond die hij van de molenaar kocht. ("Stel je voor, twee kwartjes per vierkante meter, kom daar nog maar eens om!") De molen was kapotgeschoten in de oorlog en de maalinrichting verhuisde. Van Bouw- en Woningtoezicht moest

het een houten huis zijn. Pa had veel bouwervaring en zette met zijn broers zelf zijn woning neer.

Overal in het huis heeft hij zijn sporen nagelaten: de gemetselde schoorsteen, de gesmede kachel, kunstig gevormde gebruiksvoorwerpen. Er moeten in de jaren heel wat plankjes zijn getimmerd en kasten zijn aangeschaft om alles een plaatsje te geven. De moeder van Jan haakte gordijntjes voor alle ramen en borduurde kussens. Haar handwerk doet nog steeds dienst.

'Als je veel voor andere mensen doet, krijg je er altijd iets voor terug'

40
UTRECHT

KUIFJE

Zijn ouders leven voort in het huisje. Hun beeltenissen zijn aan alle wanden te vinden. Maar ze worden vergezeld door ooms, tantes, neven en nichten. “Mijn twee dooienhoekskes,” zegt Jan en wijst naar de verzameling uitgestalde bidprentjes. “Maar er kwamen er te veel, dus ik moest her en der nog wat spijkertjes bij timmeren.”

Zijn ouders leven voort in het huisje

Voor een van de twee haarden staan de eerste klompjes van kleine Jan. Daarnaast is een levensechte Kuifje te zien. “Die heb ik gekregen van een goudsmid die ik leerde roosjes te maken van goud en zilver,” vertelt Jan. “Als je veel voor andere mensen doet, krijg je er altijd iets voor terug. Kijk, er ligt een plaatje van hondje Bobbie bij. Die ga ik er nog bij maken.” Hij wijst naar een Heilig Hartbeeld dat ons met uitgestrekte armen verwelkomt. “Die was gehandicapt, had geen handen meer. Die fabriceer ik dan even.”

Het laatste sigaartje van zijn vader, half opgerookt en het korte pijpje waaraan hij iedere dag lurkte, worden gekoesterd in een kistje. De door een modehuis gebreide pet, samen met zijn gebit liggen nog geëxposeerd. En ja, ook het mooie hoedje van zijn moeder draagt haar gebit onder een stolp.

“Vivent biedt de juiste zorg bij dementie op jonge leeftijd en dat geeft rust”

En dan hoort u ineens dat u dementie heeft. En u bent nog zo jong! Het traject tot aan de diagnose heeft veel van u en uw gezin gevraagd. Dementie bij jonge mensen (JMD) is namelijk vaak lastig vast te stellen. Men denkt vaak eerst aan overspannenheid, depressie of relatieproblemen.

De wijkverpleegkundige van Vivent ondersteunt u met meer informatie en advies. Zij verwijst u ook graag door naar de casemanager JMD voor de juiste hulp en begeleiding. Die komt bij u op huisbezoek.

Heeft u behoefte aan contact met anderen die met hetzelfde ziektebeeld te maken hebben? Brengt u dan eens een bezoek aan het Alzheimercafé. Ook voor partners biedt Vivent een steungroep aan, die zich vooral richt op lotgenotencontact.

Als u nog thuis woont en behoefte heeft aan extra begeleiding, kunt u terecht bij Vivent Dagbehandeling JMD. Onze zorgprofessional legt samen met u uw doelen en deelname vast in een behandelprogramma.

Voor jonge mensen met dementie en hun gezin verandert de thuissituatie volledig. Het is voor u moeilijker om initiatief te nemen, u vindt het lastig om structuur aan te brengen en u heeft steeds meer verzorging en sturing nodig. Vivent Thuiszorg ondersteunt u daarbij.

En als het thuis niet meer gaat, dan biedt Vivent wonen met zorg in Vivent Mariaoord.
Wij begeleiden u en uw gezin graag bij deze stap.

- **www.vivent.nl/dementie/ jonge-mensen/**
- **088 - 163 70 00**

“Ik ben zo blij met onze casemanager Bart, hij is echt een steun voor ons en durft ook moeilijke dingen te benoemen. Bij sommige mensen is mijn partner snel geïrriteerd, maar van Bart kan hij alles hebben. Bij Vivent Dagbehandeling hoeft hij zich niet te bewijzen of dingen te verbloemen, omdat hij er onder lotgenoten is. Dat geeft hem rust.”

BED

In het achterste deel van de kamer staat een bed. Jan is door een rugletsel niet in staat iedere avond de trap te beklimmen en slaapt beneden. “Dat deed mijn vader ook, sinds hij op negentigjarige leeftijd in de sneeuw uitgleed en zijn stuitje brak. Nu staat het er weer.”

‘Je moet een beetje door de *stof heen kijken.* Vorige week nog afgedaan’

Kisten met walnoten (uit eigen tuin) voor zijn baksels leunen tegen het hoofdeinde. Iedere morgen als hij zijn ogen opendoet, moet hij wel de spiegel met handgeschreven teksten zien, de oorkonde voor zijn moeder als koffieschenkster in het bejaardenhuis, de reeks oude strijkijzertjes, de schilderijen van zijn hand, ontelbare suikeren roosjes. “Je moet een beetje door de stof heen kijken,” lacht hij. “Vorige week nog afgedaan, maar die herfst...”

WERKPLAATS

We passeren het keukentje met stapels pannen en werktuigen uit de levensmiddelenwinkel van zijn grootouders in Vlijmen en lopen door de tuin (mallen, houten planken, beelden) naar de grote werkplaats. Daar is van stof weinig te bespeuren. Planken en kasten vol bakken met vormpjes, dozen met mallen, voedingsstoffen, vakbladen. Het ziet er heel professioneel en hygiënisch uit. “Dat moet ook wel,” zegt hij en presenteert een blad vol met kunstig gemaakte bonbons. “Mijn suiker en chocolade zijn vrij van verkeerde stoffen.”

Ook hier zien pa en ma Bissels vanaf de muur goedkeurend op hun bezige zoon toe. Bezig én bescheiden; daarvan getuigt het ingelijste artikel uit een tijdschrift. Jan wordt erin geroemd; als een van de besten beheerst hij het ambacht van decoreren met suikergoed en chocolade. Nationaal en internationaal: ze weten hem allemaal te vinden.

TUIN

Het kan niet anders of ook de tuin rondom het huis barst van de herinneringen. Een oude lantaarnpaal, gegoten naar Frans model ("Een beetje verroest, die ga ik namaken") en bomen, geplant in een bepaald jaar. Trots wijst hij op een grote yucca. "Mijn ouders reisden graag en veel en ze hebben deze plant als zaadje meegebracht uit de tuin van Maria Callas in Barcelona. Er zijn heel veel kleine plantjes van uitgedeeld. Haar portret ga ik schilderen en dat hang ik erbij."

Bij het afscheid staan we even stil bij een eens enorme buxus bij de ingang. Na de bouw werd hij geplant. Buxusmotten vraten zich eraan vol en lieten een kaal skelet van verhoute stokken achter. "Die doe ik niet weg. Je kunt hem altijd nog opruimen en het is toch zonde...."

nationaal en internationaal : *ze weten hem allemaal te vinden*

HERMAN VAN ESCH

constructief innovatief

Passie voor Metaal

Trappen en balustrade's
Tuinhuizen
Stalen deuren
Luifels
Bouw- en hijsconstructies
Poorten

WESTAKKERS 55 5258 SB BERLICUM
073 503 1682 HERMAN@HERMANVANESCH.NL
www.hermanvanesch.nl

VDS ELEKTRO

Roy van der Steen
06 1037 2189 | www.vdselektro.nl

- Elektrotechniek
- Data- en telecommunicatie
- Beveiliging
- Duurzame technieken

SEI ERKEND INSTALLATEUR

Lid van UNETO VNI

De bibliotheek: meer dan boeken!

de Bibliotheek Berlicum

Naast al die boeken die je kunt lenen organiseert de bieb door het jaar heen ook allerlei activiteiten, voor jong en oud! Zo lezen we in de oneven weken op woensdagochtend voor aan peuters. Daarnaast helpt voorleeshond Claartje kinderen die moeite hebben met hardop voorlezen. Volwassenen kunnen elke eerste vrijdag van de maand aanschuiven voor VerhaalTijd, een moment waar je onder het genot van een kopje koffie geniet van een voorgedragen verhaal.

Benieuwd naar wat we allemaal nog meer organiseren?
Kijk op www.bibliotheekdenbosch.nl.
Lid worden? Kom dan langs of kijk op www.hierbenjelid.nl.

Kinderen tot 18 jaar zijn gratis lid! Je vindt de bibliotheek in Den Durpsherd.

foto's **Claartje ten Have**

Berenhuis
Kinderopvang

WIJ WENSEN IEDEREEN HELE FIJNE FEESTDAGEN EN EEN GEWELDIG 2019!

KINDEROPVANG NODIG?

Bij het Berenhuis voelt je kind zich thuis.

Bij Stichting Kinderopvang Berenhuis kun je terecht voor:

Kinderopvang
Peuterarrangementen
Buitenschoolse Opvang (BSO)
vakantieopvang en flexibele opvang.

Je bent van harte welkom

om eens een kijkje te komen nemen op een van onze locaties in Berlicum, Middelrode, Sint-Michielsgestel of Gemonde.

Schuurkerkpad 33, 5258 AE Berlicum I (073) 503 3302
info@berenhuis.nl I **www.berenhuis.nl**

"Geert blaast dode talen nieuw leven in"

In groep 6 van basisschool De Kleine Beer zei zijn juf al dat ze zat te wachten op zijn eerste boek. Inmiddels studeert Geert Zandbrink en verruilde hij zijn ouderlijk huis in het buitengebied van Middelrode voor een Wagenings studentenhuis. In september van dit jaar kon hij zijn Berlicumse juf eindelijk laten weten dat hij inderdaad zijn allereerste boek had geschreven.

Tekst **Stijn van Nuland** Foto's **Rita Dekkers**

Hij is pas 20 jaar, staat midden in het studentenleven en studeert economie in Wageningen. Het weerhield Geert van Zandbrink er niet van om zijn grote droom te verwezenlijken: een boek schrijven. In Linea recta naar het eind van je Latijn (en een beetje Grieks) neemt hij zijn lezers mee in de wondere wereld van de talen die ooit in het Romeinse Rijk en het oude Griekenland werden gesproken. Talen die je alleen nog aantreft op het curriculum van het gymnasium.

HERMETISCH AFSLUITEN

"In alle gesprekken die ik in het dagelijks leven voer, hoor ik woorden waar ik de Latijnse of Griekse oorsprong van ken en soms vertel ik mensen daar tijdens dat gesprek dan ook over. Bijvoorbeeld waar de naam Antarctica vandaan komt of waarom we dingen hermetisch afsluiten. Allemaal woorden en uitdrukkingen die we te danken hebben aan het Latijn en het Grieks. Door de jaren heen ben ik me in de oorsprong van nog meer woorden gaan verdiepen, totdat ik zo veel voorbeelden had verzameld dat ik er een boek over kon schrijven."

CHAOTISCHE MINDMAPS

Uren, dagen, weken aan een stuk heeft Geert nagedacht over de manier waarop hij zijn boek vorm wilde geven. "Als eerste ben ik mindmaps gaan maken: grote vellen waarop ik allemaal woorden schreef, die ik in mijn boek in verband met elkaar zou kunnen brengen. In het begin was dat een enorme chaos. Stap voor stap bracht ik daar een beetje orde in aan. De chaotische mindmaps werden lijstjes en die werden weer kleinere lijstjes, totdat ik uiteindelijk een aantal groepjes met woorden had waar ik losse hoofdstukken mee kon vormen."

OP ZIJN KOP

De beste ideeën krijg je natuurlijk nooit op het moment dat het je uitkomt en ook Geert kon zijn creativiteit niet dwingen. "De leukste plannetjes bedacht ik bijvoorbeeld 's nachts, als ik niet in slaap kon vallen. Die schreef ik dan meteen op in de notities van mijn telefoon. Als ik die ideetjes de volgende ochtend nog steeds goed vond, dan ging ik ermee aan de slag."

"Een voorbeeldje daarvan is het hoofdstuk dat gaat over het Latijnse woord voor 'omgedraaid'. Ik bedacht me ineens dat het superleuk zou zijn als dat hoofdstuk in het boek ook op z'n kop gedrukt zou worden. Daar waren de drukkers natuurlijk niet zo blij mee, maar toch is dat idee uiteindelijk in het boek terechtgekomen."

EEN DROOM DIE UITKWAM

Geert trok de stoute schoenen en benaderde Uitgeverij Prometheus, die meteen enthousiast reageerde. Op zijn twintigste verjaardag werd zijn droom werkelijkheid: in boekhandels in heel Nederland lag Geerts boek in de schappen. Toch is de kersverse auteur nog lang niet klaar met schrijven. "Ik zit nu alweer vol met ideeën voor nieuwe boeken. De tijd zal leren waar die over zullen gaan."

‘De leukste *planetjes* bedacht ik ’s nachts’

Nieuwbouw, verbouw, renovatie, loodsen, onderhoud, interieur?
Wij zorgen voor uw totale bouwproject! Van planontwikkeling, advisering, bouwaanvraag tot en met de uitvoering en oplevering van uw bouwproject. We denken met u mee en kwaliteit staat altijd voorop!

AANNEMERSBEDRIJF WIJNEN

Koolhof 30
5258 TD Berlicum
06 46 22 60 24 / 06 53 86 00 42
info@aannemersbedrijfwijnen.nl

www.aannemersbedrijfwijnen.nl

hypotheken • verzekeren • vermogen • pensioenen

Peter van den Elzen Financieel Advies

Kerkstraat 10
5476 KC Vorstenbosch
06 17 59 10 97
petervandenelzenfa.nl

Uw betrokken makelaars in Berlicum!

Speciaal voor Berlicum
Verhuisbus bij iedere verkochte woning!

NLWONEN
Betrokken makelaars

Bel 073 - 613 19 19 voor
een gratis WaardebepalingPlus!

Kijk op berlicum.nl-wonen.nl

NVM

foto's **Teis Albers** met dank aan **Achter 't Fornhuis, Culinaire Duizendpoot, Freek Langenhuizen, Wilma's Kitchen**

"HET IS BETER OM HET VAK NIET VAN JE *vader te leren*"

Daan de Reuver is 13 jaar, maar weet al zo lang als hij zich kan herinneren wat hij later wil worden: 'stukadoor, net als mijn vader'. Vandaag loopt hij mee met Ray van Sleuwen, die de liefde voor het vak ook van zijn vader overnam.

Tekst **Donna van de Ven** Foto **Yvonne Wesling**

We komen langs bij een nieuwbouw waar Ray aan het werk is. Vandaag staat de badkamer op het programma. Een mooie klus voor Daan, die zich bij aankomst meteen in bedrijfskleding mag omkleden. Dat is ook wel nodig volgens Ray: “De eerste stukadoor die schoon blijft tijdens het werk moet nog geboren worden.”

‘Door het veel te doen krijg je het vanzelf onder de knie’

Dan is het tijd om aan het werk te gaan. Eerst moet de gipsspuitmachine gevuld worden. Ray legt de zakken – 25 kilo per stuk – erop en Daan schudt ze uit. Nu snel naar boven, waar compagnon Dennis Doedee al wacht op zijn assistent voor vandaag. Samen spuiten ze de eerste muur vol met gips. Zodra er genoeg op zit, is het tijd om de boel glad te strijken. Wat onwennig pakt Daan de reilat vast, maar na een korte uitleg heeft hij de slag te pakken. Al blijkt het best een zware klus, dat stukadoren. Met trillende armen van inspanning stelt hij zijn eerste vraag.

DAAN: HEB JE VEEL SPIERBALLEN NODIG?

Ray: “Ja, maar die kweek je vanzelf. Dankzij de spuitmachine is ons werk al een stuk lichter geworden. Toch heb je nog steeds veel kracht nodig, want het gips blijft zwaar. Al raak je daar snel genoeg aan gewend.”

WAT VIND JE HET LEUKST AAN STUKADOOR ZIJN?

“Je maakt van een kale muur echt iets moois. Dat vind ik heel leuk. Maar het allermooiste aan het vak zijn de reacties van mensen. Als het stucwerk op de muren zit, begint een nieuwbouw opeens echt op een thuis te lijken. Daarom zijn de mensen vaak heel blij als wij klaar zijn. Daar doe ik het voor.”

‘De eerste stukadoor die *schoon blijft* moet nog *geboren* worden’

WAT VOOR OPLEIDING HEB JE GEDAAN?

"Ik ben begonnen op het vmbo in de richting timmerman. Dat sloot het beste aan bij mijn droom. Daarna heb ik de opleiding gedaan tot stukadoor. Dat is vier dagen in de week werken en één dag naar school. Op school leer je de technieken, in de praktijk oefen je alles totdat je het onder de knie hebt. Toen ik klaar was met die opleiding, leerde ik door voor aspirant-gezel en later voor gezel."

HEB JE NOG TIPS VOOR MIJ?

"Het belangrijkste is om in het begin veel te kijken en te oefenen. En vooral om niet te snel op te geven als het niet lukt. Stuken is in het begin echt lastig, maar door het veel te doen krijg je het vanzelf onder de knie."

De plicht roept. We zijn hier tenslotte niet gekomen om te kletsen, maar om te werken. Ray laat zien hoe hij het stucwerk perfect strak maakt. Weer krijgt Daan het gereedschap in zijn handen. Na een paar tips van de prof wordt het resultaat steeds gladder. Hij heeft de smaak te pakken.

'Mensen zijn blij als wij *klaar* zijn'

KAN IK LATER BIJ JOU STAGE KOMEN LOPEN?

"Bel maar als je zover bent. We zijn altijd hard op zoek naar goede stukadoors, dus je bent zeker welkom. Het is zelfs beter om het vak niet te leren van je vader, want van een vreemde neem je toch meer aan. Uiteindelijk word je daar alleen maar een betere stukadoor van."

Als Daan zich weer heeft omgekleed in zijn eigen outfit, brandt er nog één vraag op zijn lippen.

MAG IK DE TRUI HOUDEN?

"Natuurlijk, dan kun je hem aandoen als je weer komt helpen."

LEVATIO
UITVAARTZORG

06 - 83 53 07 40 | 085 - 330 10 05

info@levatio-uitvaartzorg.nl
www.levatio-uitvaartzorg.nl

Reijerspad 4 - 5258 AW Berlicum

Levatio uitvaartzorg beschikt over
een eigen aula 'Zaal Petrus'
zonder enige tijdsdruk
en familiekamers 'Balkum & Mirroi'.

Bij Levatio uitvaartzorg
hebben wij alle tijd voor u.

Direct zorg na overlijden, dag en nacht persoonlijk bereikbaar.
Ook indien u elders verzekerd bent.

BGNU

Levatio Uitvaartzorg is aangesloten bij 'Stichting Keurmerk Uitvaartzorg'
en 'BGNU' het kwaliteitskeurmerk voor de uitvaartbranche.

AGRI BOUWMARKT FELICITEERT *alle lezers en lezeressen*
met **HET EERSTE BAMI – LUSTRUM**

Het gerucht gaat dat een kaboutervolk zijn intrek heeft genomen in een klein bos aan de Westakkers in Berlicum. Tijd om dit goedgemutste volkje en haar bezoekers eens te spotten.

Het is een prachtig zonnige oktoberdag, een perfecte dag om lekker buiten rond te struinen. Aangekomen bij het bos worden we verwelkomd door een grote kabouter met een rode muts. Wanneer we verder lopen zien we nog meer kabouters, maar ook trollen en paddenstoelen in alle soorten en maten. Kabouters genoeg dus, maar erg spraakzaam zijn ze niet. Helaas geen kinderen te zien. Zouden ze het bos nog niet hebben ontdekt? Even buiten het bos stuiten we op Paul en Joyce met hun kinderen Evi van vijf en Dex van drie. Ze zijn op zoek naar kastanjes maar fietsen graag even een stukje om zodat Evi en Dex het kabouterbos kunnen bewonderen.

Terug in het bos vinden Evi en Dex de ene kabouter na de andere. Het zijn net paaseieren. Evi sprint door het bos en telt er wel 21. Die ene met die paars met roze kleur is toch wel de mooiste. Dex struint erachteraan en tilt elke kabouter even op om te controleren of deze wel echt is. Terwijl de kinderen door het bos rennen en poseren voor de foto arriveren steeds meer ouders en kinderen. Het kabouterbos is ontdekt, zoveel is zeker.

Met rode wangen van inspanning vervolgen Evi en Dex hun weg op de fiets. Kabouters spotten is leuk maar er moeten ook nog kastanjes geraapt worden.

Het kabouterbos.
Zondag 21 oktober 16.14 uur

Tekst **Erwin Frunt** Foto **Claartje Ten Have**

BASISSCHOOL
GERMAN JOZEF

VAN KRIJT naar digibord

Dit jaar vierde de Herman Jozef School in Middelrode zijn vijftigjarig jubileum. Directrice Maroesja Schraven (45) en voormalig schoolhoofd Piet Wijgergangs (83) bespreken de onderwijsverschillen en hun gedeelde passie voor een vak dat blijft veranderen.

tekst **Nieke van Broekhoven** foto's **Rita Dekkers**

Vroeger werd Piet – voor zijn leerlingen beter bekend als meneer Wijgergangs – 'de Kloek' genoemd. Een groot compliment aangezien een kloek altijd voor zijn 'kuikens' zorgt. "Maar dat verdien ik niet hoor", reageert Piet. "Er waren genoeg kinderen die vonden dat ik streng was en die mij niet eens durfden aan te spreken. Dat was de hiërarchie van toen, beseft hij. "Ik heb hier tot mijn laatste dag ook een stropdas gedragen."

Dat is bij Juf Maroesja – zoals zij genoemd wordt – wel anders. Ze kleedt zich netjes maar casual, maakt met ieder kind een praatje en kijkt overal even mee als we door de school lopen. Beiden kennen al 'hun' kinderen (nog) bij naam. Ook al is het voor Piet inmiddels 37 jaar geleden dat hij afscheid nam, hij weet over bijna alle kinderen nog iets te vertellen. En dat terwijl de school destijds veertien klassen kende tegenover de zes combigroepen van nu.

GYMZAAL WAS UNIEK

Piet: "In 1955 was er een tekort aan leraren, zeker op het platteland. Ik werd aangenomen bij meneer van Lith, destijds het hoofd van de jongensschool. De meisjesschool die ernaast stond werd gerund door een zuster van Coudewater. In 1961 ging van Lith met pensioen en werd ik hoofd van de school."

> 'Ik heb hier tot mijn laatste dag een stropdas gedragen'

Er werd destijds, met name in het zuiden, al veel gespeculeerd over het samenvoegen van jongens en meisjesscholen. Middelrode liep hierin voorop en fuseerde de scholen in 1966. Piet kreeg hierdoor veel telefoontjes van andere scholen en de onderwijsinspectie waarin zijn advies werd gevraagd. De twee schoolgebouwen werden verbonden door een nieuwe gymzaal. Het sportzaaltje in de school was uniek

MG

LE VILLAGE

MODE HEESCH

23 December
12:00-17:00

Openingstijden:

Ma:	13:00-17:30
Di:	09:30-17:30
Wo:	09:30-17:30
Do:	09:30-17:30
Vr:	09:30-21:00
Za:	09:30-17:00

Team Le Village wenst U fijne feestdagen en een Modieus 2019 toe!

In verband met uitbreiding van ons bedrijf zijn wij

OP ZOEK NAAR EEN:

(HULP)MONTEUR

MET GEVOEL VOOR SPANNING

Je bent een zelfstandige monteur of een leergierige hulp monteur die graag een stap verder wilt zetten. Belangrijk is dat je steeds tot het uiterste gaat je werkzaamheden goed uit te voeren en de klanten tevreden te stellen. Je bent niet bang voor nieuwe technieken en weet van aanpakken. Je beschikt over een MBO diploma monteur of hulp monteur en bent aan het leren voor monteur of hebt de intentie hiertoe.

L.WIJNEN elektro BV

Nieuw Laar 15 - 5258 TL Berlicum
06 5363 5876
info@lwijnenelektro.nl
WWW.LWIJNENELEKTRO.NL

omdat kinderen meestal naar buiten moesten om te gymmen. Maroesja: “De gymzaal heeft nog steeds een belangrijke gemeenschapsfunctie in ons dorp. Niet alleen voor de gymles, maar ook (sport)verenigingen en andere clubjes maken hier ’s avonds volop gebruik van.”

LOSMAKEN VAN DE KERK

“Er veranderde veel tijdens mijn onderwijsjaren”, zegt Piet terugblikkend. “Deels kwam dit doordat mensen zich steeds losser maakten van de kerk. Geen kwaad woord hierover, maar ik moest voor alle beslissingen toestemming vragen aan het kerkbestuur dat tevens het schoolbestuur was. Ook begonnen we elke dag met het

‘Vroeger deden álle kinderen de *eerste communie*’

ochtendgebed en een godsdienstles.” Maroesja: “Dat is nu wel anders. We geloven in betrokkenheid, aandacht, veiligheid en vertrouwen als kernwaarden. We vieren nog steeds alle katholieke feestdagen en gaan bijvoorbeeld jaarlijks bij de kerststal in de kerk kijken. Maar we kijken óók naar de overeenkomsten en verschillen met andere

geloven. Er zijn jaarlijks nog maar enkele kinderen die hun communie en vormsel doen. Een speciale werkgroep helpt ons met de voorbereiding." Piet: "Vroeger deden álle kinderen de eerste communie. Dit werd klassikaal voorbereid door de leerkracht tijdens de les."

KLASSIKALE UITLEG

Maroesja: "Tegenwoordig is de autonomie van kinderen groter. Er wordt meer gekeken naar de onderwijsbehoefte en kwaliteiten van het kind. Hierdoor zijn de lessen interactiever en is er een breder aanbod in onderwijsactiviteiten zoals koken, zelf een keer gymles geven of in het verzorgingstehuis meehelpen. Al doende leren en onthouden ze het beste."

Piet: "We raken nu een kernpunt, want vroeger was dit niet nodig. Kinderen luisterden uren stil en rechtop naar wat de schoolmeester te zeggen had. We gaven klassikaal uitleg en lieten vervolgens opdrachten maken. Vond een kind iets lastig, dan werd er bijles gegeven buiten de les om. Het lesgeven was simpeler omdat iedereen hetzelfde leerde volgens een vast lesplan. Kan ik zeggen dat tegenwoordig het individualisme sterk is toegenomen?" "Dat klopt", beaamt Maroesja. "Er wordt nog steeds klassikaal uitgelegd hoor. Dat loopt volgens een vast lesplan. Daarna gaan de leerlingen die het snappen zelfstandig aan de slag en heeft de leerkracht tijd voor kinderen die meer of andere begeleiding nodig hebben."

STRAFWERK

Nog zoiets dat onmogelijk te vergelijken is met vroeger: straf uitdelen. Maroesja: "Kinderen worden niet meer bestraft als ze ongewenst gedrag vertonen. We gaan met het kind in gesprek, denken mee hoe het anders kan en betrekken de ouders sneller. Eventuele consequenties zijn altijd oplossingsgericht. We willen positief gedrag bij kinderen stimuleren door complimenten."
Piet: "Vroeger corrigeerden we zodat leerlingen het gedrag niet herhaalden. Er werden in mijn tijd geen lijfstraffen gegeven, maar strafregels schrijven of op de gang staan? Dat kwam regelmatig voor. Klassikaal onderwijs vroeg om duidelijke afspraken. Maar we verdeelden ook leuke taken zoals de schoolbel luiden en de schriften ophalen."

GEEN FULLTIMERS MEER

Piet is benieuwd of elke klas nog een eigen leerkracht heeft. "We hebben geen fulltimers meer. Maar elke combinatiegroep heeft wel twee vaste leerkrachten", vertelt Maroesja. Vroeger had iedere klas elke dag dezelfde leraar. Dat is tegenwoordig een uitzondering. De huishoudelijke en zorgtaken binnen een gezin worden vaker tussen vaders en moeders verdeeld, waardoor beiden parttime werken. Piet vindt het een goede ontwikkeling: "Ik heb het helaas nog meegemaakt dat goede leraressen na een paar jaar moesten stoppen omdat ze trouwden."

Als gevolg van de veranderende verhoudingen binnen het gezin werd in 1985 het kleuter- en basisonderwijs samengevoegd. Piet was nauw betrokken bij het voorproces hiervan. “Daardoor bleven kinderen tot vier uur op school en konden moeders geleidelijk aan meer deelnemen aan het arbeidsproces.” Maroesja: “Inmiddels zijn ook het peuterarrangement, kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en het continu-rooster volledig geïntegreerd in het hedendaagse onderwijs.”

PRINSJES EN PRINSESJES?

Maken al deze veranderingen niet dat de klas straks vol zit met individualistische prinsjes en prinsesjes? Maroesja: “Dat is niet zo, maar het blijft een spanningsveld. Het is belangrijk om naar het individu te kijken en verantwoordelijkheid te geven waar kinderen dit aankunnen. Maar ouderwets klassikale instructie zonder poespas is ook nog steeds belangrijk, want kinderen moeten óók leren functioneren in een groep.” Piet vult aan: “Ik ben nog van het oude systeem, maar kinderen kunnen met alle computers en nieuwe media meer dan vroeger. Dus in dat opzicht is het goed deze talenten te ontwikkelen en leerlingen zelfstandiger te maken.”

‘Kinderen moeten óók leren functioneren in een groep’

Neomagus Vloeren B.V. Berlicum

CEMENTDEKVLOEREN & AANVULLEN ZWEMBADEN

06 23941576 | Laar 34, 5258TJ Berlicum

DESKUNDIGE BEGELEIDING EN ADVIES

HANS PERNET, MAKELAAR & TAXATEUR

Ik nodig u graag uit voor een kop koffie en denk met u mee over:

- de ***aankoop*** van uw woning
- een ***taxatie***
- ***erfscheidingsproblemen***
- een ***second opinion***.

J.L.S.M. PERNET

Bleijendaalseweg 7
5258 SR Berlicum NB

073 503 7320 / 06 22 39 69 54
info@pernetmakelaars.nl

NWWI NVM

www.pernetmakelaars.nl

CATERING & KOOKSTUDIO

UW CHEF-KOK

Danny Langenhuijsen staat, als chef-kok aan het hoofd van ons familiebedrijf. Hij werkte in de keukens van verschillende topzaken in het land en ontwikkelde zijn **culinaire talenten** bij verschillende leermeesters.

LANGENHUIJSEN

Ons bedrijf is gespecialiseerd in alle facetten van **lekker en verzorgd culinair genieten.** Wij staan garant dat u tevreden kunt terugkijken op een **kwalitatief diner en specialistische kookcursus.** Danny wordt terzijde gestaan door zijn vrouw Lisette.

Passie voor koken

Koesteeg 2 5258 TN Berlicum 073 503 1131 06 52 430 300

www.langenhuijsen-catering.nl

Ontzorgen, OP DE MOMENTEN WAAROP MENSEN DAT HET MEEST NODIG HEBBEN

Wanneer we bij Levatio Uitvaartzorg binnenkomen is het eerste wat André van Grinsven doet de kaarsen aansteken in 'Zaal Petrus'. "Hier kunnen we kleine diensten houden voor 80 personen," vertelt de gastheer van de uitvaartonderneming. Even later komt Marjan Danen binnen. Ze verontschuldigt zich ervoor dat ze te laat is: "Maar de mevrouw waar we waren was zo verdrietig, dan kan ik echt niet na een uur weggaan."

Tekst **Jochen Schoofs** Foto **Andrea Tibosch**

MANIER VAN LEVEN

Voor Marjan is de uitvaartzorg meer dan gewoon werk: "We zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar. Dat vraagt veel van je. Je hart moet er echt liggen." Het is een manier van leven: "Gedurende zes dagen zijn we heel intensief bij de familie betrokken. We reiken ze de hand en bieden verlichting bij het loslaten: Levatio."

PERSOONLIJKE BENADERING

André: "Marjan is zo creatief. Zij maakt het persoonlijk. Ze zorgt ervoor dat de uitvaart past bij de overledene." Levatio werkt niet met vaste pakketten. "We willen maatwerk leveren. Je moet luisteren." Voor alles is een oplossing, is Marjans overtuiging. Ze legt de lat hoog. Bij Levatio zeggen ze nooit dat iets niet kan: "Wij zijn er om de familie te ontzorgen."

De familiekamers spelen daarbij een belangrijke rol. Het zijn speciale ruimtes om de overledene op te baren. Al kiest de meerderheid er volgens Marjan voor om thuis opgebaard te worden. Baren ze hun dierbare op in de familiekamer, dan krijgt de familie een sleutel. Marjan: "Zo hoeven ze niet eerst een afspraak te maken, maar kunnen gaan wanneer ze daar behoefte aan hebben."

WENSENBOEKJE

Volgens Marjan wordt de dood te vaak weggestopt. "Het is voor veel mensen nog een taboe," zegt ze." Maar de dood hoort erbij. Zorg dat je nabestaanden weten wat je wilt." Ze laat het wensenboekje zien: "Bespreek je uitvaartwensen maar leg het daarna ook weer weg. Je moet er ook weer niet teveel mee bezig zijn."

Levatio Uitvaartzorg | www.levatio-uitvaartzorg.nl

Naast exclusief tegelwerk en ontwerp van badkamers verzorgen wij tegelwerk in (natuursteen) vloeren, badkamers, toiletten en keukens.
Voor complete verbouwingen en aanbouwen kunt u ook bij ons terecht.

PeMaR Tegelwerken

Werststeeg 16, Berlicum t: 073 503 3432 m: 06 5386 1550

WWW.PEMARTEGELWERKEN.NL

SHOESHINERS EXPRESS

EXCLUSIEVE HAAL- EN BRENGSERVICE

REPARATIE
Schoenen
Tassen
Lederwaren
Ruitersport

CLEANING
Sneakercleaning
Complete behandeling voor sneakers en sportieve schoenen
Shoe Pampering & Shine
Luxe behandeling voor de geklede schoen

Heeft u weinig tijd of komt het er niet van om naar de schoenmakerij te komen? Wij zijn er om u te helpen! U stuurt ons een bericht via WhatsApp en wij zorgen voor de rest! Wij rijden op de volgende dagen en tijden:

Maandag: 18.00 - 21.00 uur
Woensdag: 18.00 - 21.00 uur
Vrijdag: 18.00 - 21.00 uur

SNEL EN GEMAKKELIJK CONTACT VIA WHATSAPP:
06 15 43 79 44
express@shoeshiners.nl - www.shoeshiners.nl

Hoorservice
in d'n Durpsherd Berlicum
onderdeel van TREND ZIEN & HOREN
www.trendzienenhoren.nl

Wij zoeken samen naar de hooroplossing die bij u past.

Gratis hoortest en adviesgesprek, maak een afspraak 0413-292979

Hanenberg AUTOBEDRIJF

TIJD VOOR WINTERBANDEN!
NU BANDENWISSEL INCLUSIEF GRATIS WINTERCHECK
Ook voor de opslag van uw gewisselde banden!

Autobedrijf Hanenberg
Hooghei 5 5258 SX Berlicum
T 073 503 2249 E info@autobedrijfhanenberg.nl

WWW.AUTOBEDRIJFHANENBERG.NL

foto's **Yvonne Wesling**

TEXACO
geniet
MET KERST
VAN VERS BROOD
van Bakkerij Doomernik
Bakkerij Doomernik.
TEXACO VAN ZOGGEL
Hoogstraat 48 Berlicum / 073 503 32 24 / info@texacovanzoggel.eu

BOSCH
Service
Autocenter Berlicum
is een BOVAG autobedrijf en
is merk-onafhankelijk
Airco Actie! Reinigen
en vullen voor €75,00
Onderhoud
Verkoop
Aankoop advies
Pech onderweg service
Europa voor €49,95
Milrooijseweg 15 Berlicum
073 503 3663 I info@autocenterberlicum.nl

VAN DER DOELEN
MEER DAN VERZEKEREN
VANAF 1 JANUARI OP
KERKWIJK 7 IN BERLICUM
GOED VOORBEREID
OP WEG NAAR UW
DROOMHUIS
Wij geven uw graag onafhankelijk
advies op het gebied van hypotheken
en verzekeringen.
Voor een vrijblijvend gesprek bel
Danny van Zoggel op 06 1237 1020 of 073-303 5303

bami
Wieke
DROOMT VAN BOEVEN VANGEN
'HET WAS ZO INTENS MOOI'
John de Bever
DANKT VEEL AAN DIE LACH

bami
Koos VAN GRINSVEN
BEULDE ZICH HELEMAAL AF
Drinken?
DAT DOEN MIJN KINDEREN NIET!
Adri mist
BRENDA ELKE DAG
Sportschoolfanaten
FIT, FITTER, FITST

bami
Vriend
VOOR HET LEVEN
UITGELACHEN OM DAT ENE filmpje
Voetballen
HELPT HET INTEGREREN
Nelleke
VERZET ZICH IN STIJL

bami
Rondsnuffelen
BIJ DE NOS
EEN TOREN MET EEN knipoog
"We zetten iets voort"
HET OUDERLIJK HUIS ALS DROOMHUIS

bami
Een huis DAT EEN BEETJE VAN iedereen is
Vrijwilligers
JE ZIET ZE NIET, MAAR ZE ZIJN NIET TE MISSEN
Holistisch
ONDERNEMEN ZONDER PROTOCOLLEN

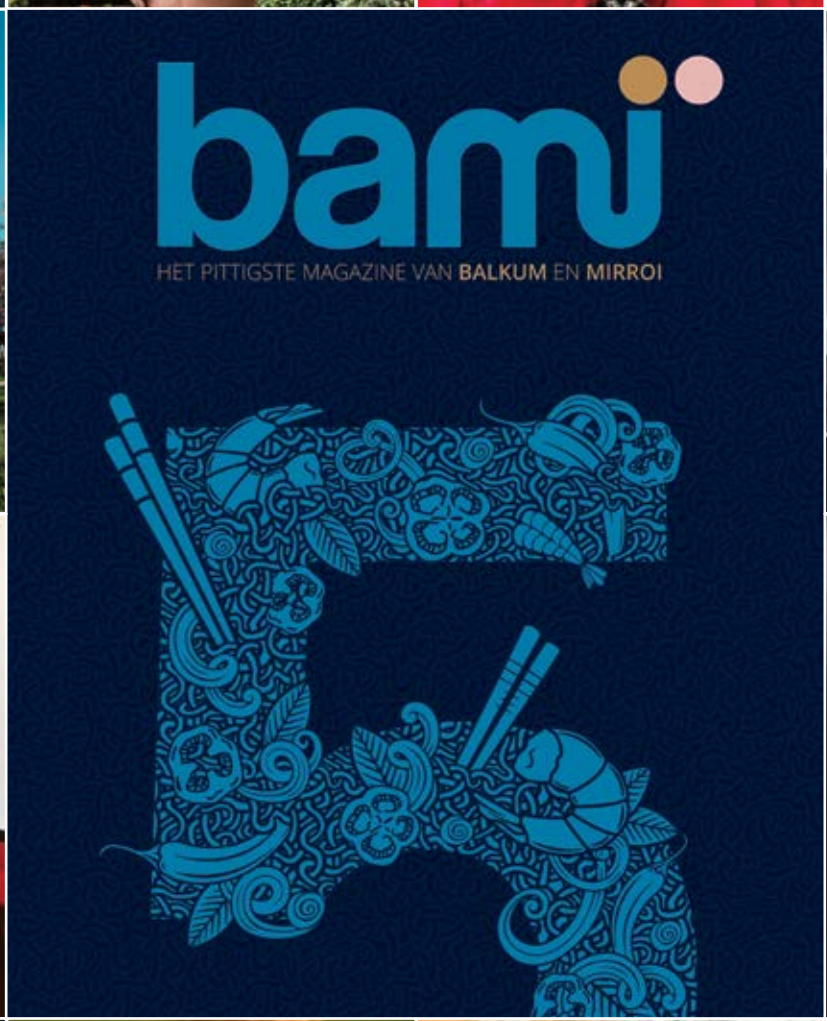
bami
HET PITTIGSTE MAGAZINE VAN BALKUM EN MIRROI

bami
50 TINTEN GRIJS
ADRIËN
RUG AMBARARA:
'IK KOOS VOOR NEDERLAND
VANWEGE HET ELFTAL VAN '88'
DRUGS
IN HET DORP
HET NIEUWE BLAD VOOR BERLICUM EN MIDDELRODE

bami
ARMOE
OM DE HOEK
WOUT PULLES
'IN ONTHOUDING LEVEN
WERKT NIET, DAT BLIJKT WEL'
JONGE TOPSPORTERS
Mateloos ambitieus en nog leuk ook

bami
'JE MOET EEN SOORT SCHEET LATEN'
'EEN KOELKAST
IS NERGENS VOOR NODIG'
VINDT BERTHA BOSELIE
MERCURIUSPLEIN
ZO KAN HET OOK!

bami
VREDE
OP AARDE
Onze mannen vechten ervoor
'GE HET UNNE KOP
ES UNNEN AAUWE KRANT'
Op bezoek bij Mart in het opvanghuis
POOLSE MANNEN
FAN VAN DE KNOEPERT

bami
MARIEKE
PROEFT
ALLES
ZELFS BLACK
PUDDING
WIE WIL MIJN BADMUTS?
Geven, vragen en lenen op Facebook
DAAR IS REINIER WEER!
(ZO HEET DUS DIE LEUKE PAKKETJESBEZORGER)

bami
DE ROODE SOK
DOE HET ZELVEN VOOR GEVORDERDEN
PAARDENMEISJES
'HIJ WEET PRECIES
HOE IK ME VOEL'
RONDRIJDEN OP FRITUUROLIE
MET JEROEN CHARPENTIER

bami
OP
SAFARI
MET SAYENNE EN ELINE
BOMMETJE!
NAZOMEREN AAN HET ZWEMBAD
HET ZIJ ZO
LAATSTE BLIK IN DE KERK
WAAR WE NIET MEER KWAMEN